Đắk Lắk Cuối tuần

NĂM THỨ BỐN MƯƠI BẢY
Số: **30** (7324)
Ngày 27/8/2023

Tòa soạn: 23 Lê Duẩn, TP. Buôn Ma Thuột
Điện thoại: 0262.3852383 - **Fax:** 0262.3810451
Email: toasoan.baodaklak@gmail.com
www.baodaklak.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH ĐẮK LẮK - TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

THỰC HIỆN THẮNG LỢI NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ TỈNH ĐẮK LẮK LẦN THỨ XVII

MỞ RỘNG ĐÔ THỊ BUÔN MA THUỘT

Cơ hội và thách thức

TRANG 2

Phát triển đô thị cần đem lại nhiều cơ hội sinh kế cho người dân. *(Trong ảnh:* **Một góc TP. Buôn Ma Thuột***). Ảnh:* **Vạn Tiếp**

Nhiều giải pháp bảo vệ môi trường ▶3

Sâu đậm nghĩa tình quân dân ▶4

Nâng cao sức khỏe và phúc lợi cho đàn voi nhà ▶5

Làng võ karate hội ngộ ▶10

BÁO ĐẮK LẮK PHÁT HÀNH THỨ HAI, THỨ BA, THỨ TƯ, THỨ NĂM, THỨ SÁU, CUỐI TUẦN, NGUYỆT SAN & BÁO ĐẮK LẮK ĐIỆN TỬ

Văn hóa, kiến trúc đô thị Tây Nguyên

Mở rộng đô thị Buôn Ma Thuột
Cơ hội và thách thức

Dư luận những ngày qua quan tâm thông tin TP. Buôn Ma Thuột có thể mở rộng địa giới hành chính, để tạo không gian đô thị to rộng hơn. Điều này khớp với định hướng địa phương, đang nỗ lực phấn đấu trở thành một đô thị đặc thù trực thuộc Trung ương, nâng tầm vị thế thành phố trung tâm vùng Tây Nguyên, một lựa chọn gồm cả cơ hội lẫn thách thức phát triển.

Nguyên Đức

Mở rộng đô thị Buôn Ma Thuột là cơ hội để phát triển nhưng cũng đặt ra nhiều thách thức. *Trong ảnh:* **Thi công Đại lộ Đông - Tây Buôn Ma Thuột.** *Ảnh:* **Nguyễn Gia**

Một số nhà nghiên cứu nhìn nhận rằng, việc tạo điều kiện định vị lại TP. Buôn Ma Thuột, với vai trò một đô thị cao nguyên có lịch sử phát triển rất riêng biệt với những giá trị văn hóa bản địa độc đáo là điều rất hợp lý và cần thiết. Có điều, mở rộng địa giới hành chính Buôn Ma Thuột cũng đồng nghĩa với nguy cơ đón nhận những tác động bất lợi từ kinh tế thị trường và bối cảnh quy hoạch vùng đang có nhiều diễn biến phức tạp. Tất cả đòi hỏi các cấp quản lý phải có một tầm nhìn và nhận thức rất minh bạch, khách quan về địa phương.

Không chỉ là không gian vật lý

Trong những ngày giữa tháng 8/2023, tại TP. Đà Nẵng, Hội Quy hoạch đô thị châu Á phối hợp Hiệp hội Quy hoạch đô thị Việt Nam tổ chức hội thảo quy hoạch các đô thị lịch sử trong bối cảnh mới. Đây là hội thảo có ý nghĩa tích cực, đánh giá lại một giai đoạn phát triển đô thị của các nước trong vùng, nhấn mạnh đến vai trò các đô thị có giá trị lịch sử nhất định; đồng thời nhận diện lại hiện trạng một số đô thị phát triển có tương quan.

Các chuyên gia tư vấn đến từ các tổ chức kiến trúc đô thị Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan và Việt Nam đã cùng có mặt tại hội thảo này, đưa ra những nhận định, đề xuất về hướng nhìn nhận, xây dựng phát triển các diện mạo đô thị cũ và mới, trong đó phát huy tốt nhất vị thế các đô thị lịch sử và hợp tác tốt nhất về vai trò liên kế tương hỗ của các đô thị phát triển đương đại.

Ông Trần Ngọc Chính, Chủ tịch Hiệp hội Quy hoạch đô thị Việt Nam nhìn nhận, những vấn đề đánh giá diễn biến quy hoạch đô thị tại hội thảo rất đáng ghi nhận, nhất là trong bối cảnh mới: không gian kinh tế số của thời đại công nghệ toàn cầu, diễn biến phức tạp của các mâu thuẫn kinh tế, chính trị các khu vực, tốc độ thay đổi của kinh tế hợp tác liên lục địa, liên quốc gia… Theo đó, Việt Nam với các đô thị lịch sử nổi bật như Hà Nội, Huế, Hội An… rất cần có những đánh giá chính xác để định vị cơ hội phát triển, bảo tồn đảm bảo an toàn nhất.

Ở vị thế liên kế các đô thị lịch sử này, những đô thị phát triển mới như Đà Nẵng, vùng phụ cận Hà Nội (Hải Phòng, Bắc Ninh, Hải Dương…) cần được đánh giá lại quan hệ hài hòa hơn, cũng như nhận rõ những cơ hội đầu tư, cải thiện đô thị có nền tảng bền vững. Trong quan hệ này, vùng Tây Nguyên với đô thị "thi vị" Đà Lạt và đô thị trung tâm Tây Nguyên là Buôn Ma Thuột, cũng nên có sự đánh giá phù hợp để phát triển. Vị trí Buôn Ma Thuột, là một thành phố có lịch sử ấn tượng nhưng đang là một đô thị phát triển, nhất định phải được nghiên cứu thấu đáo các cơ hội từ nội lực đầu tư, chứ không chỉ có không gian vật lý được mở rộng. Ông Trần Ngọc Chính nhấn mạnh, đô thị nào cũng có lịch sử phát triển, cần thấy rõ giá trị lịch sử ấy để đầu tư đúng tầm nhìn quy hoạch đô thị.

Nhiều thách thức

Thông tin mở rộng đô thị Buôn Ma Thuột xem ra tương hỗ với diễn biến địa phương được áp dụng cơ

Phố đi bộ không chỉ là… nơi đi bộ

Giang Nam

Đường Phan Đình Giót có lợi thế kết nối với nhiều điểm văn hóa nổi bật khác, trong đó có Di tích lịch sử Biệt điện Bảo Đại và Bảo tàng Đắk Lắk. *Ảnh:* **G. Nam**

Xây dựng và phát triển phố đi bộ đang là xu hướng tất yếu, đáp ứng nhu cầu của người dân, tạo động lực để phát triển kinh tế đô thị, kinh tế đêm ở các địa phương. Tuy nhiên, vì nhiều lý do khác nhau, không phải nơi nào cũng thành công với mô hình này.

Vừa qua, UBND tỉnh đã có công văn thống nhất về việc thí điểm triển khai thực hiện phố đi bộ và dịch vụ xe đạp công cộng tại TP. Buôn Ma Thuột. Riêng phố đi bộ, tỉnh thống nhất phương án mà UBND TP. Buôn Ma Thuột đề xuất. Trong đó, địa điểm để triển khai khu vực phố đi bộ dự kiến sẽ bố trí trên toàn bộ lộ giới đường Phan Đình Giót (đoạn từ đường Lê Duẩn đến đường Lê Hồng Phong). Khi thông tin về chủ trương này được đưa ra, nhiều người tỏ ra háo hức, bởi Buôn Ma Thuột sẽ có thêm một điểm đến mới, nhưng cũng có không ít người băn khoăn dù nó chưa thành hình.

Trước hết là nhìn vào quy mô không gian. Phố đi bộ được nhiều người hiểu đơn giản là con phố hoàn toàn dành cho việc đi bộ cả ở lòng đường và vỉa hè, không có phương tiện cơ giới lưu thông. Nếu hiểu theo nghĩa này, địa điểm dự kiến triển khai khu vực phố đi bộ là toàn bộ lộ giới đường Phan Đình Giót có những lợi thế nhất định. Đường Phan Đình Giót hiện tại đang là phố bích họa tương đối đẹp và là một trong những điểm "check in" khá nổi bật của Buôn Ma Thuột. Đặc biệt, vị trí này thuận lợi để kết nối với hoa viên Đài tưởng niệm Bác Hồ với thiếu nhi Tây Nguyên và Di tích lịch sử Biệt điện Bảo Đại. Và từ đây cũng có thể đi đến trung tâm Ngã Sáu với khoảng cách khá gần.

Tuy nhiên, nếu nhìn theo hướng "phố đi bộ" là không gian của cộng đồng, là điểm đến thú vị với nhiều hoạt động vui chơi, giải trí dành cho du khách và người dân... thì việc đặt phố đi bộ tại đường Phan Đình Giót và chỉ gói gọn trong phạm vi toàn bộ lộ giới tuyến đường này như dự kiến lại bộc lộ những hạn chế nhất định. Trước hết, điều dễ nhận thấy nhất là tuyến đường Phan Đình Giót khá ngắn để đáp ứng nhu cầu đến đây chỉ để "đi bộ". Quan trọng hơn, hiện trạng đường Phan Đình Giót không có hạ tầng sinh hoạt, nói đúng hơn là không có nhà dân, hoạt động kinh doanh, sinh hoạt thường nhật của người dân ở hai bên đường. Đây là lợi thế khi dễ triển khai "cái mới" nhưng cũng là bất lợi, bởi muốn tuyến phố trở thành "điểm đến thú vị với nhiều hoạt động vui chơi, giải trí dành cho du khách và người dân" thì đơn vị tổ chức sẽ phải "dựng" lên không gian này. Điều đáng nói là muốn trở thành điểm đến thú vị, thu hút du khách thì phải thật sự hấp dẫn và có bản sắc nhất định. Thế nhưng để có được bản sắc của một điểm đến, không thể "ngày một ngày hai" mà hình thành nên. Không nói đâu xa, sức hút yếu của Đường sách cà phê Buôn Ma Thuột hiện nay một phần bắt nguồn từ sự hạn chế về mặt không gian là một dẫn chứng rõ nhất. Hay như trước đó, mô hình chợ đêm cũng đã được triển khai

chế đặc biệt, tạo dựng những căn cơ mạnh mẽ hơn để bứt phá vươn lên. Vấn đề các nhà tư vấn đưa ra là Buôn Ma Thuột phải gia tăng sức mạnh đô thị, không chỉ với diện tích mở rộng hay không gian kiến trúc tăng bao nhiêu tầng xây dựng, mà chí ít tương quan đến ba vấn đề.

Thứ nhất, việc mở rộng diện tích TP. Buôn Ma Thuột sẽ đem lại lợi ích thiết thực nào cho cuộc sống người dân thành phố, sẽ tạo thêm những điểm ưu thế nào để thúc đẩy kinh tế - xã hội địa phương, hướng đến tầm vóc một thành phố quy mô, hiện đại hơn mà không mất bản sắc vốn có? Điểm chú ý là các địa phương sáp nhập có vai trò nông nghiệp nông thôn, liệu có mở rộng chất lượng không gian đầu tư kinh tế nông nghiệp cho Buôn Ma Thuột hay không?

Thứ hai, diện tích mở rộng của Buôn Ma Thuột có đồng hành với định hướng quy hoạch phát triển địa phương, thu hút thực thi thêm nhiều dự án đầu tư, mở rộng hạ tầng đô thị mới cho thành phố? Cụ thể, đó có là những khu đô thị mới, các điểm dân cư mới được hình thành, hoàn thiện đầy đủ các yêu cầu hạ tầng hơn, đem lại nhiều cơ hội sinh kế cho người dân và nguồn thu cho ngân sách? Điều này cần được tổ chức, giám sát tốt, để không biến chủ trương mở rộng đô thị thành câu chuyện "gây sóng" thị trường bất động sản, tăng diện tích bê tông hóa cứng nhắc trong các vùng dân cư mới. Bài học của những địa phương mở rộng địa giới như Huế, Quảng Nam… dẫn đến những biến động tiêu cực về thị trường nhà đất trong thời gian qua rất đáng được quan tâm.

Thứ ba, diện tích đô thị mở rộng cũng đồng nghĩa với việc dung nạp thêm dân số và những cơ hội thu hút đầu tư về Buôn Ma Thuột, điều này có mâu thuẫn gì với hướng vận động đầu tư kinh tế các huyện lỵ xung quanh và tác động đến cả những đô thị liền kề ở Lâm Đồng, Gia Lai, Đắk Nông? Cần có những bài toán liên kết phát triển kinh tế thế nào từ Buôn Ma Thuột tỏa ra xung quanh, nhất là khi các cao tốc được đầu tư xong, gồm cao tốc đi về Khánh Hòa, đi về TP. Hồ Chí Minh và cả kết nối với Đà Lạt… Vành đai đô thị như thế sẽ hình thành quanh Buôn Ma Thuột một cách dày đặc hơn, hàm nghĩa không gian tự nhiên, vành đai xanh cao nguyên có nguy cơ bị đe dọa, cần được kiểm soát thế nào cho an toàn...

Những câu hỏi này, rõ ràng không hề đơn giản nhưng rất cần được nghiên cứu kịp thời để giải quyết, tương hỗ cho một đô thị Buôn Ma Thuột thực sự an toàn và bền vững trước cơ hội chuyển mình để phát triển tốt hơn.

Công ty Cổ phần Đầu tư phát triển đô thị Ân Phú phối hợp với Báo Đắk Lắk thực hiện chuyên mục này.

---

tại một số tuyến phố quanh khu vực chợ Trung tâm Buôn Ma Thuột, nhưng mô hình này cũng tồn tại không lâu vì thực chất mô hình này hầu như chỉ tổ chức kinh doanh hàng tiêu dùng thiết yếu như một cái "chợ" đúng nghĩa.

Tại một số địa phương như TP. Hồ Chí Minh có Phố đi bộ Nguyễn Huệ, Hà Nội có Phố đi bộ Hồ Gươm, Quảng Nam có Phố đi bộ Hội An… đang thu hút một lượng lớn du khách và là điểm đến, sản phẩm du lịch thu hút khách của các địa phương này. Bên cạnh việc được đầu tư quy củ, nhiều điểm mới lạ, điểm chung cho sự thành công của những phố đi bộ này là nhờ hội tụ đầy đủ các yếu tố: có chủ đề nhất định (tạo sự khác biệt, nét đặc trưng riêng); tạo ra các dịch vụ thương mại hấp dẫn (đáp ứng được nhu cầu mua sắm, ăn uống của người dân, du khách); đa dạng hình thức giải trí (đáp ứng được nhu cầu dạo chơi thư giãn kết hợp với các nhu cầu văn hóa khác của du khách); cộng đồng quanh phố đi bộ cùng tham gia (gắn trách nhiệm với cơ hội hưởng thụ lợi ích vật chất, tinh thần cho cộng đồng).

Có thể thấy, việc có ý tưởng, quy hoạch cụ thể về phố đi bộ là điều đáng mừng cho Buôn Ma Thuột, nhất là trong bối cảnh sản phẩm du lịch của địa phương đang tương đối "nghèo". Tuy nhiên, cần phải làm thế nào để phố đi bộ này thực sự trở thành không gian văn hóa của người dân, tạo nét khác biệt so với các tuyến phố khác và cả với những "phố đi bộ" của địa phương khác, thu hút người dân, du khách mà không phải là trào lưu? Thiết nghĩ địa phương cần nghiên cứu kỹ không gian và hình thức triển khai tuyến phố này. Nên chăng, với "hạt nhân" vẫn là đường Phan Đình Giót vốn có thế mạnh riêng như đã nói ở trên, vào những thời điểm nhất định (và thời gian cố định định kỳ) cần mở rộng không gian thành khu vực có nhiều phố đi bộ nối liền và liên kết với nhau về chức năng. Nếu được như vậy, phố đi bộ sẽ có điều kiện mở rộng không gian văn hóa - kinh tế để tạo sức hút và đáp ứng được nhu cầu của nhiều đối tượng người dân và du khách. Quan trọng hơn, khi không gian ấy được mở rộng sẽ mang lại lợi ích nhiều mặt cho cộng đồng khu vực này, từ đó "kéo" được họ tham gia một cách tự nguyện và có trách nhiệm với phố đi bộ.

Dân hỏi - Thủ trưởng cơ quan hành chính trả lời

Nhiều giải pháp bảo vệ môi trường

Để đảm sức khỏe và nâng cao chất lượng môi trường sống cho người dân, Đắk Lắk đang triển khai nhiều giải pháp đồng bộ, hiệu quả giúp bảo vệ môi trường, xử lý rác thải, nâng cao nhận thức của người dân. Chung quanh vấn đề này, phóng viên Báo Đắk Lắk đã có cuộc trao đổi với ông **HOÀNG VĂN SAN**, Phó Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường.

Ông Hoàng Văn San. *Ảnh:* **N. Quỳnh**

● ***Ông đánh giá thế nào về những kết quả đã đạt được trong công tác quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường trên địa bàn tỉnh thời gian qua?***

Bảo vệ môi trường là yêu cầu xuyên suốt trong quá trình phát triển, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, các cấp, các ngành, đoàn thể và người dân. Với sự vào cuộc tích cực của các cấp chính quyền, các sở, ban, ngành đã mang lại nhiều chuyển biến tích cực, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý tài nguyên môi trường trên địa bàn tỉnh.

Theo đó, Sở Tài nguyên và Môi trường thường xuyên thông tin, tập huấn phổ biến pháp luật đến các cấp ngành, địa phương với nhiều hình thức phong phú nhằm gắn công tác bảo vệ môi trường với kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh.

Công tác bảo vệ môi trường được chú trọng ngay từ lúc lập dự án đầu tư, rà soát loại bỏ các dự án đầu tư sử dụng công nghệ sản xuất lạc hậu, gây ô nhiễm môi trường. Thực hiện nghiêm tiêu chí bảo vệ môi trường ngay từ khâu thẩm định, triển khai vận hành dự án đầu tư. Nhờ đó các chủ dự án, cơ sở kinh doanh ngày càng quan tâm đầu tư cho công tác bảo vệ môi trường, thực hiện đầy đủ các quy định của pháp luật liên quan đến hoạt động sản xuất, kinh doanh dịch vụ.

Công tác kiểm soát hoạt động xả thải đối với các đối tượng có phát sinh nước thải, khí thải công nghiệp, lưu lượng có nguy cơ cao gây ô nhiễm môi trường ngày càng được tăng cường. Các biện pháp xử lý ô nhiễm ngày càng triệt để theo quy định, đến nay có 34/35 cơ sở gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng hoàn thành việc xử lý ô nhiễm môi trường, được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Bên cạnh đó, công tác thu gom và xử lý rác thải sinh hoạt ở các khu, cụm dân cư cũng có những chuyển biến tích cực.

● ***Hộ gia đình, cá nhân có trách nhiệm như thế nào trong việc phân loại chất thải rắn sinh hoạt tại nguồn? Việc phân loại rác thải có tác dụng như thế nào, thưa ông?***

Chất thải rắn sinh hoạt (còn gọi là rác thải sinh hoạt) là chất thải rắn phát sinh trong sinh hoạt thường ngày của con người. Hộ gia đình, cá nhân có trách nhiệm giảm thiểu, phân loại chất thải rắn sinh hoạt tại nguồn, thu gom, chuyển rác thải sinh hoạt đã được phân loại đến đúng nơi quy định. Đồng thời trả chi phí cho hoạt động thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải rắn sinh hoạt.

Chất thải rắn sinh hoạt được phân loại thành 3 nhóm: Chất thải có khả năng tái sử dụng, tái chế như giấy thải, nhựa thải, kim loại thải; chất thải thực phẩm gồm thức ăn thừa, các loại rau, củ, quả, trái cây; chất thải rắn sinh hoạt khác bao gồm tất cả các loại không nêu ở trên được cho chung vào một bao bì.

Phân loại rác tại nguồn góp phần tiết kiệm được tài nguyên, mang lại lợi ích cho chính chủ nguồn thải từ việc tận dụng phế liệu tái chế, chất thải hữu cơ (bằng cách bán các nguyên, phế liệu có thể tái chế được, tận dụng các nguyên liệu hữu cơ sản xuất phân bón vi sinh); đặc biệt là giảm thiểu tổng lượng rác thải ra môi trường, giúp tiết kiệm chi phí thu gom, vận chuyển, xử lý. Qua đó nâng cao ý thức của cộng đồng về bảo vệ môi trường, nhất là ở trẻ nhỏ.

● ***Một vấn đề mà nhiều người dân quan tâm đó là những đối tượng nào phải có Giấy phép môi trường và Giấy phép môi trường có thời hạn bao lâu, thưa ông?***

Giấy phép môi trường là văn bản do cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền cấp cho tổ chức, cá nhân có hoạt động sản xuất, kinh doanh, dịch vụ được phép xả chất thải ra môi trường, quản lý chất thải, nhập khẩu phế liệu từ nước ngoài làm nguyên liệu sản xuất kèm theo yêu cầu, điều kiện về bảo vệ môi trường theo quy định của pháp luật.

Để đảm bảo cho sự phát triển bền vững về kinh tế - xã hội, pháp luật có quy định về Giấy phép môi trường đối với một số hoạt động gây tác hại xấu cho môi trường.

Theo Điều 39 Luật Bảo vệ môi trường, đối tượng phải có Giấy phép môi trường bao gồm: Dự án đầu tư nhóm I, nhóm II và nhóm III có phát sinh nước thải, bụi, khí thải xả ra môi trường phải được xử lý hoặc phát sinh chất thải nguy hại phải được quản lý theo quy định về quản lý chất thải khi đi vào vận hành chính thức. Trường hợp dự án đầu tư công khẩn cấp theo quy định của pháp luật về đầu tư công được miễn Giấy phép môi trường. Dự án đầu tư, cơ sở, khu sản xuất, kinh doanh, dịch vụ tập trung, cụm công nghiệp hoạt động trước ngày luật này có hiệu lực thi hành có tiêu chí về môi trường như đối tượng quy định tại khoản 1 Điều 39.

Thời hạn của Giấy phép môi trường được quy định như sau: 7 năm đối với dự án đầu tư nhóm I; 7 năm đối với cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, khu sản xuất, kinh doanh, dịch vụ tập trung, cụm công nghiệp hoạt động trước ngày luật này có hiệu lực thi hành có tiêu chí về môi trường như dự án đầu tư nhóm I; 10 năm đối với đối tượng không thuộc hai trường hợp trên.

Thời hạn của Giấy phép môi trường có thể ngắn hơn thời hạn nêu trên theo đề nghị của chủ dự án đầu tư, cơ sở, chủ đầu tư xây dựng và kinh doanh hạ tầng khu sản xuất, kinh doanh, dịch vụ tập trung, cụm công nghiệp.

● ***Xin cảm ơn ông!***

Như Quỳnh *(thực hiện)*

Sâu đậm nghĩa tình quân dân

Thúy Nga

Từ sự trợ lực, song hành cùng cấp ủy, chính quyền huyện Cư Kuin của Bộ Tư lệnh Cảnh sát cơ động (CSCĐ), nhiều công trình, hoạt động được triển khai trên địa bàn huyện thời gian qua đã kịp thời hỗ trợ người dân phát triển kinh tế, bảo đảm an sinh xã hội. Qua đó, góp phần thắt chặt nghĩa tình quân dân, xây dựng "thế trận lòng dân" ngày càng vững chắc.

Lực lượng cán bộ, chiến sĩ cảnh sát cơ động cùng đoàn viên, thanh niên chung tay bê tông hóa con đường qua thôn 9 (xã Ea Ning, huyện Cư Kuin). *Ảnh:* **T. Nga**

> **"Mối quan hệ đoàn kết, gắn bó giữa lực lượng vũ trang với khối đại đoàn kết toàn dân góp phần thắt chặt tình cảm quân dân, hướng tới những giá trị tốt đẹp, xây dựng quê hương đất nước ngày càng giàu mạnh và văn minh"** - *Phó Bí thư Thường trực Huyện ủy Cư Kuin* **Phúc Bình Niê Kđăm.**

An sinh để an dân

An cư mới lạc nghiệp, nhưng đối với những hộ gia đình có hoàn cảnh khó khăn, việc có được một ngôi nhà khang trang tránh nắng, tránh mưa là cả một ước mơ. Để hiện thực hóa ước mơ của người dân, Bộ Tư lệnh CSCĐ cùng chính quyền huyện Cư Kuin đã thực hiện công trình thanh niên "Ngôi nhà nhân ái" cho các hộ gia đình ở xã Ea Tiêu và xã Ea Ktur, giúp người dân xóa nhà tạm, nhà dột nát, yên tâm lao động, sản xuất, phát triển kinh tế.

Gia đình anh Y Đinh Êban (31 tuổi) thuộc diện hộ nghèo ở buôn Kniết (xã Ea Ktur) là một trong số những hộ được Bộ Tư lệnh CSCĐ sửa chữa lại nhà ở. Ngồi bên hiên nhà mới, anh Y Đinh xúc động bày tỏ: "Nhận được sự quan tâm của các cấp chính quyền, đặc biệt là Bộ Tư lệnh CSCĐ hỗ trợ, sửa chữa để chúng tôi có được căn nhà khang trang và chắc chắn thế này để ở, gia đình tôi vô cùng biết ơn và phấn khởi. Giá trị ngôi nhà không thể tính được bằng tiền, bởi ngoài số tiền được Bộ Tư lệnh CSCĐ hỗ trợ còn chứa đựng tình cảm giữa quân và dân, tấm lòng sẻ chia, đùm bọc của mọi người dành cho gia đình chúng tôi".

Nhằm chung tay cùng chính quyền địa phương thiết thực chăm lo cho các gia đình chính sách, đồng bào dân tộc thiểu số còn gặp nhiều khó khăn, Bộ Tư lệnh CSCĐ cùng các đơn vị tài trợ đã tổ chức Chương trình khám bệnh, tư vấn sức khỏe cho người dân trên địa bàn huyện. Qua đó, kịp thời phát hiện và tư vấn cách phòng tránh, điều trị một số bệnh thường gặp, như: tăng huyết áp, bệnh về đường tiêu hóa, tim mạch, hô hấp… Đồng thời, cán bộ y tế đã lồng ghép những bài truyền thông giáo dục sức khỏe, phổ biến kiến thức phòng, tránh các loại dịch bệnh xuất hiện theo mùa, từ đó giúp người dân nâng cao ý thức trong việc chăm sóc, bảo vệ sức khỏe.

Thiếu tướng Lê Văn Hà, Phó Tư lệnh Bộ Tư lệnh CSCĐ cho biết, bám sát nhiệm vụ chính trị của lực lượng CSCĐ, những năm qua, hoạt động tình nghĩa, tình nguyện gắn với công tác hành quân dã ngoại, dân vận đã trở thành một hoạt động sâu rộng của lực lượng. Qua đó, triển khai hiệu quả phong trào Toàn dân bảo vệ an ninh Tổ quốc trên địa bàn trọng yếu, trọng điểm; góp phần cùng địa phương giải quyết tốt chính sách an sinh xã hội, củng cố mối quan hệ đoàn kết quân dân và sự tin yêu của người dân dành cho Đảng, Nhà nước, lực lượng vũ trang.

Hết lòng chăm lo cho dân

Ngoài nhiệm vụ bảo vệ chủ quyền, an ninh quốc gia và giữ gìn trật tự an toàn xã hội, Bộ Tư lệnh CSCĐ luôn quan tâm chăm lo đời sống cho nhân dân, trong đó có nhiều hoạt động gắn với giải quyết an sinh xã hội giúp người dân vượt qua khó khăn, đồng hành cùng cấp ủy, chính quyền địa phương tham gia phát triển kinh tế.

Trong tháng 7 vừa qua, Đoàn Thanh niên Bộ Tư lệnh CSCĐ phối hợp với Huyện Đoàn Cư Kuin tiến hành ký kết Quy chế phối hợp giữa tuổi trẻ hai đơn vị và thực hiện chuỗi hoạt động đền ơn đáp nghĩa, an sinh xã hội nhân kỷ niệm 76 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ, như: xây mới, sửa chữa cải tạo 4 ngôi nhà Tình nghĩa cho các gia đình chính sách, trong đó xây mới 2 căn và sửa chữa 2 căn; làm mới 1,5 km đường bê tông; trao tặng 1.000 con gà giống cho các gia đình có hoàn cảnh khó khăn… Qua những hoạt động này không chỉ góp phần vun đắp, gắn kết nghĩa tình quân dân mà còn giúp người dân an tâm tư tưởng, ổn định cuộc sống.

Chứng kiến các cán bộ, chiến sĩ CSCĐ và đoàn viên, thanh niên địa phương cùng chung tay bê tông hóa con đường qua địa bàn, ông Lương Xuân Ước (Trưởng thôn 9, xã Ea Ning) cho hay, đây là con đường huyết mạch nối liền hai thôn của xã. Trước đây đoạn đường này được người dân đóng góp, xây dựng và đổ bê tông để thuận tiện trong việc đi lại, nhưng qua một thời gian sử dụng, con đường đã xuống cấp, hư hỏng nghiêm trọng. "Nhờ chính quyền, lực lượng cán bộ, chiến sĩ CSCĐ và đoàn viên, thanh niên mà các cháu nhỏ ở hai thôn sẽ có con đường mới khang trang, sạch sẽ hơn để đi học, bà con đi lại dễ dàng. Người dân trong thôn rất vui vì đoạn đường này đã được làm mới", ông Ước bày tỏ.

Theo Phó Bí thư Thường trực Huyện ủy Cư Kuin Phúc Bình Niê Kđăm, hoạt động ký kết Quy chế phối hợp giữa tuổi trẻ hai đơn vị nhằm nâng cao tinh thần trách nhiệm trong tổ chức công tác Đoàn và phong trào thanh thiếu nhi. Qua đó, góp phần nâng cao ý thức trách nhiệm của mỗi cán bộ, chiến sĩ, đoàn viên, thanh niên, quần chúng nhân dân trong việc giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và các hoạt động tình nguyện vì cuộc sống cộng đồng.

Như tằm rút ruột nhả tơ

Trương Nhất Vương

Trở thành chiến sĩ Công an nhân dân là ước mơ cháy bỏng từ thời học sinh của Trung tá Vũ Thị Kiều Oanh (SN 1976), hiện là Phó Đội trưởng Đội Cảnh sát quản lý hành chính về trật tự xã hội (CSQLHC về TTXH) Công an TP. Buôn Ma Thuột.

Học hết cấp 3, chị Oanh chọn thi vào ngành Công an. Ngày bước chân vào Trường Đại học An ninh nhân dân là kỷ niệm không bao giờ quên với chị. Bữa ăn đầu tiên, chị Oanh bưng bát cơm lên miệng mà nước mắt cứ tuôn trào không kìm nén được. Một quyết tâm lớn hình thành trong suy nghĩ ngay lúc đó: Mình phải cố gắng học tập, rèn luyện, hoàn thiện bản thân thật tốt để ra trường sẽ là người chiến sĩ công an phục vụ nhân dân. Với sự quyết tâm và nỗ lực trong học tập, rèn luyện, chị Oanh là một trong số ít các học viên vinh dự được kết nạp vào Đảng ngay tại giảng đường đại học.

Năm 1999, sau khi tốt nghiệp, chị Oanh được phân về công tác tại Đội CSQLHC về TTXH Công an TP. Buôn Ma Thuột. Những ngày đầu chị đảm nhiệm công việc quản lý ngành nghề kinh doanh có điều kiện, vừa quản lý địa bàn, vừa học hỏi kinh nghiệm. Những đêm chị cùng cán bộ, chiến sĩ của đơn vị tuần tra kiểm soát, kiểm tra cơ sở đến 1 - 2 giờ sáng hôm sau mới được về nghỉ. Những đợt kiểm tra tập trung, những phong trào thể dục thể thao nhân các ngày lễ lớn, chị cùng các đoàn viên, thanh niên, phụ nữ của Công an thành phố tham gia thi đấu tích cực. Những ngày tháng sống, chiến đấu, công tác cùng tập thể trong tình đồng chí như một gia đình giúp chị từng bước trưởng thành, luôn hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ.

Gần 25 năm phục vụ trong ngành với biết bao kỷ niệm ngọt bùi, đôi khi cả cay đắng, những đêm thức trắng, những hôm nhịn đói cùng đồng chí, đồng đội, tất cả vì nhân dân phục vụ, chị như con tằm ngày ngày, tháng tháng rút ruột nhả tơ… Trải qua nhiều vị trí công tác, ở đâu chị Oanh cũng hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ. Năm 2007, chị được phân công làm Phó Trưởng Công an phường Tân An với quân hàm Đại úy khi mới 31 tuổi đời. Bốn năm liên tục chị Oanh là nữ cán bộ đầu tiên của Công an thành phố đảm nhiệm chức vụ lãnh đạo Công an một phường. Năm 2010, chị được điều động về Phòng công tác Đảng và công tác quần chúng - Công an tỉnh. Chị đã tham mưu Ban Thường vụ, Ban Giám đốc và lãnh đạo phòng tổ chức nhiều hội nghị về công tác xây dựng Đảng, phát động nhiều phong trào cán bộ, chiến sĩ Công an

Đắk Lắk Cuối tuần | 5
Số: 30 (7324) ngày 27/8/2023

Nâng cao sức khỏe và phúc lợi cho đàn voi nhà Đắk Lắk

Đình Đối

Du khách trải nghiệm mô hình du lịch thân thân thiện với voi. *Ảnh:* **Quỳnh Anh**

> **"Mô hình du lịch thân thiện với voi đã đem lại kết quả khả quan, ngày càng nhận được sự ủng hộ cao của cộng đồng, đặc biệt là khách du lịch quốc tế. Những cá thể voi tham gia mô hình này đã có sức khỏe và phúc lợi tốt hơn"**
> *– ông* **Trần Xuân Phước,** *Giám đốc Trung tâm Bảo tồn voi Đắk Lắk.*

Ngày 12/11/2013, UBND tỉnh ban hành Quyết định số 2362/QĐ về việc phê duyệt "Dự án khẩn cấp bảo tồn voi tỉnh Đắk Lắk đến năm 2020". Kể từ đó đến nay - cùng với sự nỗ lực của chính quyền địa phương, các cơ quan, ban, ngành hữu trách… cho đến mối quan tâm của cộng đồng đã từng bước mang lại hiệu quả rõ rệt trong việc ngăn chặn đà suy giảm đàn voi và không ngừng nâng cao sức khỏe, phúc lợi cho 37 cá thể voi còn lại trên địa bàn huyện Buôn Đôn và Lắk.

Ông Trần Xuân Phước, Giám đốc Trung tâm Bảo tồn voi Đắk Lắk cho biết: Trung tâm được thành lập và đi vào hoạt động từ cuối năm 2011 với mục tiêu bảo tồn và phát triển số lượng cá thể voi hoang dã và voi nhà hiện có trên địa bàn; ngăn chặn các hành vi săn bắn, giết hại voi; cải tạo và khôi phục vùng sinh cảnh sống của quần thể voi; tăng cường năng lực cứu hộ, chăm sóc sức khỏe, hỗ trợ sinh sản cho voi; đẩy mạnh công tác tuyên truyền pháp luật để ngăn chặn các hành vi buôn bán các sản phẩm và dẫn xuất từ voi, nâng cao ý thức bảo tồn cho người dân, nhất là chủ sở hữu từng cá thể voi nhà.

Đối với voi nhà - theo ông Phước, Trung tâm Bảo tồn voi Đắk Lắk đã nhanh chóng tiến hành cập nhật và quản hồ sơ, lý lịch từng cá thể voi (gồm chủ sở hữu, địa chỉ, tên tuổi voi, nguồn gốc, giới tính… kèm theo bộ nhật ký chăm sóc sức khỏe, sinh sản định kỳ và đột xuất). Theo đó, tiến hành gắn chíp định danh cho mỗi cá thể voi nhà giúp công tác quản lý, theo dõi tình trạng sức khỏe cho đàn voi nhà luôn được đảm bảo. Cũng trong thời gian qua, đội ngũ bác sĩ thú y của Trung tâm phối hợp với cơ quan Thú y vùng V cùng các chuyên gia của Tổ chức Động vật châu Á (AAF) tổ chức hàng chục đợt khám định kỳ và hơn 250 đợt khám đột xuất cho các cá thể voi nhà tại huyện Buôn Đôn và Lắk. Qua đó phát hiện và chữa trị cho số voi bị mắc các chứng bệnh nhiễm khuẩn, tiêu chảy, bỏ ăn, kiệt sức, bị thương do voi rừng tấn công, viêm khớp... Trong đó có những ca bệnh mà trước đây khiến voi có thể chết do nhiễm trùng đường ruột, hoặc bệnh lao gây ra cũng được chữa khỏi. Đặc biệt từ năm 2020, được sự hỗ trợ, giúp đỡ của Nhóm bảo tồn voi châu Á, Trung tâm đã thực hiện việc kiểm tra một số chỉ tiêu sinh lý của voi, lấy máu, mẫu phân bệnh phẩm của các cá thể voi bị bệnh, hoặc nghi ngờ bị bệnh gửi đến các cơ quan chuyên môn (Thú y vùng V, Phân viện Thú y miền Trung, Bệnh viện Hòa Hảo) để xét nghiệm về một số chỉ tiêu sinh lý, sinh hóa, vi khuẩn và ký sinh trùng… nhằm tìm ra nguyên nhân, đối tượng gây bệnh, từ đó đưa ra phác đồ điều trị kịp thời, khoa học cho đàn voi nhà trên địa bàn Đắk Lắk.

Trung tâm cũng đã nhiều lần cử cán bộ tham gia các lớp tập huấn tại Thái Lan, SriLanka, Nepal về chăm sóc thú y và sinh sản cho voi; liên kết, hợp tác mời hơn 122 lượt chuyên gia đến Đắk Lắk để hướng dẫn phương pháp chăm sóc, xử lý các vết thương, điều trị bệnh cho voi nhà; chăm sóc cứu hộ voi hoang dã và cung cấp các tài liệu chuyên sâu về giải phẫu, sinh sản, điều trị bệnh cho voi. Bên cạnh đó, vấn đề bảo tồn khẩn cấp voi Đắk Lắk ngày càng nhận được sự hỗ trợ, giúp đỡ của cộng đồng quốc tế như: Tổ chức Chăm sóc voi quốc tế; Tổ chức Phúc lợi động vật hoang dã, Tổ chức Bảo tồn thiên nhiên thế giới; Vườn thú North Carolina tại Mỹ; Vườn thú Rotterdam tại Hà Lan; Trung tâm Bảo tồn voi Thái Lan… Những tổ chức này đã tài trợ cho Trung tâm một số trang thiết bị kỹ thuật để đáp ứng yêu cầu chăm sóc sức khỏe, sinh sản cho voi (lắp đặt cân điện tử cho voi, máy ly tâm 8 ống loại 10 ml và 1ml, ống nhòm protein) dùng để ly tâm tách huyết tương, huyết thanh và kiểm tra nồng độ protein trong mẫu máu của voi; góp sức hoàn thành và đưa vào hoạt động khu hàng rào điện dùng để nuôi dưỡng và chăm sóc voi cứu hộ, theo kiểu bán hoang dã trên diện tích 6.000 m^2 tại Buôn Đôn. Theo đó, công tác tập huấn cho các hộ gia đình nuôi voi về kỹ thuật chăm sóc sức khỏe, nhu cầu dinh dưỡng, phòng và điều trị một số bệnh thường gặp trên voi cũng được quan tâm và triển khai thường xuyên. Chủ voi Y Mắk Êban (buôn Trí A, xã Krông Na, huyện Buôn Đôn) ghi nhận: Nhờ sự quan tâm trên mà đàn voi nhà ở đây luôn được theo dõi về sức khỏe, ít dần bệnh tật và kéo dài tuổi thọ.

Thêm nữa, để không ngừng nâng cao sức khỏe và phúc lợi cho đàn voi nhà Đắk Lắk, hơn hai năm qua, chính quyền địa phương đã phối hợp với Tổ chức Động vật châu Á cam kết bảng ghi nhớ chuyển đổi mô hình sử dụng voi nhà (chấm dứt loại hình du lịch cưỡi voi và những hoạt động khác có ảnh hưởng đến sức khỏe của voi). Được biết từ năm 2022, Tổ chức Động vật châu Á cũng đã hỗ trợ tỉnh Đắk Lắk triển khai mô hình du lịch sinh thái, thân thiện với voi. Đến nay, UBND tỉnh đã chỉ đạo các sở, ngành, địa phương có voi tiến tới chấm dứt các hoạt động ảnh hưởng đến phúc lợi của voi nhà và những hoạt động gây nguy cơ mất an toàn cho con người.

Với những bước đi căn cơ, khoa học ấy cùng sự nỗ lực trên, hy vọng đàn voi nhà ở đây sẽ được bảo tồn trong điều kiện, không gian tốt nhất để gìn giữ, phát huy hình ảnh đẹp và tiêu biểu của đại ngàn Tây Nguyên.

Trung tá Vũ Kiều Oanh phát biểu tại một cuộc họp của đơn vị. *Ảnh:* **N. Vương**

hướng về cơ sở, xây dựng mối quan hệ tốt đẹp với nhân dân tại buôn kết nghĩa; khám chữa bệnh cho đồng bào dân tộc thiểu số… Bên cạnh đó, chị Oanh thường xuyên cùng Hội Phụ nữ Công an tỉnh triển khai các hoạt động từ thiện, xã hội với những chuyến đi về cơ sở tặng những món quà giúp người dân vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn no cái bụng, ấm cái lòng. Năm 2011, chị Oanh được điều chuyển về lại Đội CSQLHC về TTXH Công an TP. Buôn Ma Thuột đúng sở trường, đúng chuyên môn. Với vai trò chỉ huy, cấp ủy, chị luôn kịp thời tham mưu lãnh đạo Công an thành phố thực hiện kiểm tra nắm hộ, nắm người, phê duyệt hồ sơ giải quyết cư trú của công dân.

Năm 2018, để chuẩn bị cho hành trình khép lại sổ hộ khẩu giấy, chị Oanh cùng với đồng đội nhiều ngày, nhiều tháng rong ruổi đến các xã, phường trên địa bàn thành phố giải quyết những khó khăn, vướng mắc khi thông tin công dân không đầy đủ (thiếu ngày, tháng sinh); công dân có hộ khẩu ở hai nơi khác nhau. Thời điểm tháng 3/2022 khi Công an tỉnh triển khai làm căn cước công dân cho các công dân đủ 14 tuổi, đặc biệt là các học sinh sinh năm 2004, 2007 để kịp thời dự thi tốt nghiệp, tuyển sinh đại học, chị Oanh cùng đồng đội đến trực tiếp các trường cấp 2 - 3 bố trí thời gian xuyên đêm để làm kịp thời, chính xác không bỏ sót bất kỳ trường hợp nào.

Gần 25 năm như tằm rút ruột nhả tơ, những đóng góp thầm lặng của chị Oanh đã được người dân tin yêu và cơ quan, chính quyền, đoàn thể ghi nhận. Chị Oanh đã được Bộ Công an tặng thưởng Bằng khen; Chủ tịch nước tặng thưởng Huy chương Vì an ninh Tổ quốc và nhiều Bằng khen, Giấy khen của các bộ, ngành từ Trung ương đến địa phương; nhiều năm liền chị là Chiến sĩ thi đua cấp cơ sở.

Không gian du lịch ẩn mình giữa buôn làng M'nông

Du khách dạo chơi ở khuôn viên Y Sol House (xã Yang Tao, huyện Lắk). *Ảnh:* H. Tuyết

Hoàng Tuyết

Bắt đầu tiếp đón khách du lịch từ năm 2020, không gian du lịch Y Sol House (Nhà của Y Sôl) ở xã Yang Tao (huyện Lắk) được du khách đánh giá là điểm đến đậm chất M'nông R'lăm.

Nhận thấy quê hương có nhiều tiềm năng để phát triển du lịch, năm 2020, Y Sôl Sruk – một người con sinh ra và lớn lên tại buôn Cuôr Tak, xã Yang Tao đã mạnh dạn cải tạo khu vườn nhà mình thành không gian đón du khách trong và ngoài nước. Y Sol House hoàn thành và đưa vào sử dụng từ cuối năm 2020 với kỳ vọng là nơi để chàng trai M'nông khởi nghiệp ngay tại quê hương. Tuy nhiên, thời điểm đó, tình hình dịch COVID-19 diễn biến phức tạp, Y Sol House gặp nhiều khó khăn, đã không ít lần Y Sôl có ý định từ bỏ giấc mơ khởi nghiệp của chính mình.

Bằng nét chân chất, mộc mạc của người con M'nông, Y Sôl cởi mở trò chuyện: Sau một thời gian làm việc ở TP. Hồ Chí Minh và một đơn vị du lịch đứng chân trên địa bàn huyện Lắk, anh quyết định lập nghiệp ngay tại quê hương bằng niềm đam mê với du lịch. Nghĩ là làm, với mặt bằng sẵn có là mảnh đất của gia đình, anh mạnh dạn vay thêm ít vốn để cải tạo nhà sàn làm nơi ăn uống, ngủ nghỉ phục vụ khách du lịch. Khi mọi sự chuẩn bị đã hoàn tất thì tình hình dịch COVID-19 diễn biến phức tạp, mọi ước mơ, cơ hội như vụt khỏi tầm tay của anh. Sau đó, được gia đình, người thân động viên, anh cũng tự trấn an và từng bước thích nghi với tình hình thực tế. Tranh thủ thời gian "vàng" trong mùa dịch bệnh, anh tự học cách chế biến món ẩm thực đậm chất của người M'nông, học chụp ảnh, học đánh cồng chiêng, theo cha đưa voi lên rừng và trải nghiệm cách làm gốm của nghệ nhân trong làng. Với những kiến thức có được, cùng với những trải nghiệm của bản thân trong thực tế, anh đã giới thiệu các thông tin về buôn làng, về nghề gốm, về những chú voi thân thiện, về cồng chiêng với mọi người trên mạng xã hội. Từ đó, những chuyến du lịch trải nghiệm được khách du lịch tìm hiểu, đăng ký. Đến giữa năm 2022, tình hình dịch COVID-19 được kiểm soát, hoạt động du lịch bắt đầu hồi phục, nhà của Y Sôl được du khách tìm đến, trải nghiệm đều đặn mỗi ngày.

Với ba căn nhà sàn theo kiểu truyền thống của người M'nông, trong đó dãy nhà phía trước là khu vực tiếp khách, với điểm nhấn là những ché rượu cần, bếp lửa, cồng chiêng để tiếp khách, tổ chức ca hát, giao lưu cồng chiêng giữa nghệ nhân với du khách. Phía sau là phòng ngủ được thiết kế vẫn giữ nguyên truyền thống nhà của đồng bào M'nông nhưng được cải tiến bằng cách chia vách để tiện lợi cho du khách khi đến lưu trú.

Du khách chụp hình lưu niệm tại Y Sol House. *Ảnh:* H. Tuyết

Khi đến với Y Sol House du khách được cảm nhận cuộc sống thường nhật của người M'nông bên hồ Lắk huyền thoại. Bên cạnh đó, du khách được thưởng thức những món ăn truyền thống đậm chất Tây Nguyên như lá sắn xào, gỏi cà đắng cá khô, canh cà đắng lá bép, thịt heo nướng ống tre, măng nấu canh tro; hay những món ăn từ hồ Lắk như cá bống chiên giòn, chả cá thát lát… Chị Trần Thị Phương (du khách đến từ TP. Hà Nội) chia sẻ, tháng 7 vừa rồi, lần đầu tiên chị đến tham quan du lịch ở Đắk Lắk. Trong hành trình cùng với gia đình đến với miền đất huyền thoại bên hồ Lắk thơ mộng, chị được một người bạn giới thiệu homestay Y Sol House ở xã Yang Tao. Khác với cảnh nhộn nhịp ở chốn phố thị đông người, đến đây dường như chị quên đi mọi lo toan trong cuộc sống thường ngày.

Sau hơn 2 năm đi vào hoạt động, đến nay Y Sôl đã phối hợp với các nhóm bạn, các hộ dân nuôi voi, hộ làm nghề gốm tổ chức hàng chục tour du lịch đưa du khách đến các buôn làng, những dòng thác nguyên sơ, hùng vĩ, những làng nghề truyền thống của người M'nông ở huyện Lắk. Kết thúc mỗi chuyến trải nghiệm, du khách trở về nhà của Y Sôl để thưởng thức các món ăn dân dã, lưu trú trong không gian của đồng bào M'nông. Y Sol House cũng đã tạo việc làm thường xuyên cho 6 lao động địa phương, với mức thu nhập từ 4,5 - 5 triệu đồng mỗi tháng. Chị H Dung Sruk, buôn Cuôr – một người gắn bó với Y Sol House từ những ngày mới đi vào hoạt động chia sẻ, gia đình chị ít đất sản xuất nên hằng ngày vợ chồng chị thường làm thuê nay đây mai đó. Công việc bấp bênh, thu nhập không ổn định nên cuộc sống hằng ngày chật vật. Khi Y Sol House đi vào hoạt động, chị được Y Sôl tin tưởng, giao công việc chế biến thực phẩm phục vụ du khách. Biết nấu ăn từ nhỏ, được mẹ dạy nhiều về các món ăn truyền thống của người M'nông nên công việc này trở thành niềm đam mê của chị. Tất cả những món ăn như cơm lam, gà nướng, canh cà đắng, tép ram khế chua… chị đều làm được. "Được làm công việc yêu thích, lại ở gần nhà, có nguồn thu nhập ổn định, tôi cảm thấy rất vui" – chị H Dung bộc bạch.

Bà H Loan Uông, Chủ tịch UBND xã Yang Tao cho biết, xã Yang Tao cách trung tâm TP. Buôn Ma Thuột chừng 45 km, toàn xã có 96% dân số là người M'nông. Nơi đây được nhiều người biết đến với nghề làm gốm thủ công, nghề nuôi voi bên hồ Lắk và còn lưu giữ nhiều nét văn hóa truyền thống của người M'nông R'lăm. Do vậy, địa phương có nhiều thế mạnh để phát triển du lịch cộng đồng. Hiện nay trên địa bàn mới có gia đình anh Y Sôl Sruk triển khai mô hình này, trong thời gian qua, địa phương đã quan tâm, tạo điều kiện thuận lợi và khuyến khích phát triển.

Tác giả - tác phẩm

"Than đ… nhóm l…

Thúy An

"Than đỏ dưới tro tàn" là tập tản văn thứ 5 và là cuốn sách thứ 23 của nhà văn Đỗ Bích Thúy. Những ký ức trong trẻo của tuổi thơ gắn liền tình yêu miền núi nơi nhà văn chào đời và lớn lên đã đem đến cho độc giả thêm tình yêu mến cuộc đời này, trân trọng từng phút giây đang trôi qua.

Ấn tượng đầu tiên là cuốn sách được thiết kế rất đẹp, bìa màu hồng, kèm theo 15 bức tranh minh họa rất độc đáo của họa sĩ Lê Thiết Cương. Một số bức được in trên giấy dó, kèm theo một tấm postcard được thiết kế rất tinh tế với dòng chữ: *"Sách của bạn, lòng biết ơn của tôi"* – như một lời tri ân mà nhà văn Đỗ Bích Thúy muốn gửi tới bạn đọc, những người đã lặng lẽ âm thầm đồng hành cùng chị trong suốt những năm tháng qua.

"Than đỏ dưới tro tàn" gồm 31 tản văn là 31 câu chuyện được nhà văn Đỗ Bích Thúy kể lại những điều diễn ra trong cuộc sống. Từ khi còn bé thơ sống cùng bố mẹ và các anh, rồi khi trưởng thành phải rời xa quê hương lên Hà Nội sinh sống, lập nghiệp. Nhưng nỗi nhớ miền núi, tình yêu, khát khao quay trở về nơi chôn nhau cắt rốn của chị luôn hiện hữu trong từng mẩu chuyện. Dù thời gian có bào mòn, *"dù phải gánh trên thân mình bao nhiêu vết thương, những ngọn núi vẫn mặc nhiên đứng đó, nhìn sống suối gió mây. Kiên định, bất khuất, tĩnh tại, nhiệt thành"*. Với chị trước mỗi bão táp, muộn phiền khiến

Tản văn

Rụng …

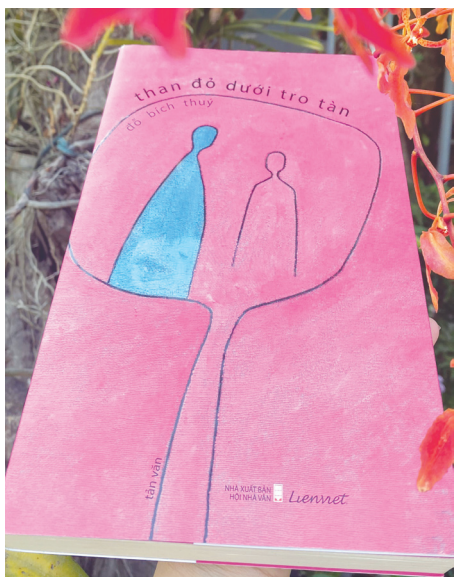
Đêm đã lắng lại trong yên tĩnh. … khuyết đã lên quá ngọn tre đầu … đẫm sương và mờ ảo. Bản hòa t… côn trùng bổng trầm theo từng đợt gió xà… đâu con mực sủa váng đầu hồi. Từ gian bư… mẹ trở mình, húng hắng ho và gọi vọng … xem có chuyện gì mà chó sủa ầm ĩ thế?". … đêm khó ngủ hay sao mà mẹ tỉnh thế? Bậ… đèn pin trên điện thoại, ta lặng lẽ ra ngo… sủa váng phía vườn. Thì ra, một chiếc m… xuống sột soạt làm cu cậu tỉnh giấc. Ho… lạnh, hương thơm thoang thoảng cũng … ngủ, ngắm chiếc mo cau hồi lâu mà ngá… thương chợt nhớ.

Thuở ấy, quê mình vườn rộng, hầu n… cũng trồng vài cây cau chuyền bẹ trước nh… niệm phong thủy dân gian "chuối sau, … Những cây cau thẳng, tàu lá xòe ra xạc x… đưa. Hoa cau thoang thoảng thơm, rụng v… chum nước mưa đặt đầu hồi. Buồng cau … như mong ước về một sự sung túc, đoàn kế… cho mỗi gia đình.

Ấy là khi quê mình tục ăn trầu của n… vẫn được các bà, các mẹ duy trì với ý nghĩa … là đầu câu chuyện. Những cây cau được … diện tích, nhiều công dụng lại tạo vẻ đẹp b… làng quê. Với lũ trẻ, những kỷ niệm tuổi th… cảm xúc, ngọt vị yêu thương luôn bâng k… những chiếc mo cau.

Trẻ quê ngày ấy đơn giản với những …

đỏ dưới tro tàn" - ên ngọn lửa tình yêu cuộc đời

Bằng độ chín của một người đã có hơn ba mươi năm cầm bút, đi nhiều và luôn chăm chú quan sát cuộc sống, đã khiến cho tản văn của Đỗ Bích Thuý đằm sâu hơn, day dứt hơn, nhiều chiêm nghiệm hơn. *"Người ta phải mất rất nhiều năm cuộc đời mới nhận ra hiện tại là điều phải bận tâm nhất. Vì cuối cùng, đau mấy thì ai ai cũng phải sống tiếp. Phải sống chứ. Cái cuộc đời mà mẹ đã xé rách mình để sinh ra ta. Phải sống chứ, để trả ơn những người đã luôn yêu thương ta bất tận và vô điều kiện."* (Than đỏ dưới tro tàn). Nhà văn Đỗ Bích Thúy như nói hộ tâm tư của biết bao nhiêu người về ngưỡng mưu cầu của họ trong cuộc sống này, rằng: *"Ồ, nếu mọi điều chúng ta muốn đều có thể đạt được trong cuộc đời này, liệu có chắc chúng ta sẽ thật là hạnh phúc? Phàm đã sinh ra làm một con người, chẳng ai là không có gánh nặng phải mang. Những gánh nặng không thể chối từ. Sống, chẳng bao giờ là dễ dàng"* (Từ dưới thung lũng đi lên núi đồi).

chúng ta gục ngã hãy luôn ngoảnh lại phía sau, ở đó sẽ có những điều tốt đẹp *"chỉ cần luôn sống bằng một tâm hồn miền núi sáng trong và một trái tim miền núi ấm áp nhất định rồi sẽ đâu vào đó"* (Về nhà).

Những câu chuyện nhà văn Đỗ Bích Thúy kể luôn giản dị, gắn với những ký ức trong trẻo. Như câu chuyện mặc thừa chiếc áo len mẹ đan cho ba anh em trong tản văn *"Khi gió mùa thổi về phía mẹ"*; là những đêm mang chiếu ra giữa sân nằm ngửa ngắm sao; là những lo lắng của mẹ khi bỗng nhiên đàn lợn lăn đùng ra chết thì cả nhà mất Tết trong tản văn *"Đêm đầy sao"*… Những câu chuyện cứ nhẹ nhàng, để độc giả càng đọc càng ngấm, càng tìm thấy mình ở trong đó, thấy được độ đằm sâu, da diết.

Quả thật, cuộc sống này chẳng bao giờ là dễ dàng cả, nếu bạn đang cảm thấy một chút chênh vênh trong cuộc sống bởi guồng quay của công việc, của những áp lực khó gọi tên. Hãy tìm đến "Than đỏ dưới tro tàn" – đây sẽ là một cuốn sách mà bạn có thể cầm lên đọc bất cứ lúc nào. Bởi cuốn sách được nhà văn Đỗ Bích Thúy viết bằng tình yêu mến của bản thân dành cho cuộc đời, và gửi đến thông điệp cho mỗi người *"hãy là một viên than đỏ vùi sâu dưới lớp tro tàn, khi cần sẽ nhóm lên một ngọn lửa"*.

Nguyễn Duy Xuân

Đêm về quê mất điện

Đêm mất điện. Lên bờ đê hóng mát
Gió sông Lam. Nghe điệu hát quê mình
Khúc dân ca sao mà da diết thế
Ôi quê hương, bao chớp bể mưa nguồn
Vẫn ngọt ngào như lời ru của mẹ
Đưa con vào giấc ngủ chiều hôm

Đêm. Ngày xưa ấy, lũ trẻ con
Bờ đê hóng mát gió sông Lam
Ngửa cổ nhìn trời, thi nhau đếm
Ngàn sao nhấp nhánh giữa không trung

Đêm. Sáo diều vi vút tầng không
Khúc nhạc đồng quê thổn thức lòng
Điệu hò xưa tan đêm thanh vắng
Trải lòng bao da diết, bâng khuâng

Đêm. Bộ đội hành quân qua làng
Vượt đê Tả Lam, sang đò Vạn Rú
Lũ trẻ giành nhau mang giúp các chú
AK trên vai, thích thú reo cười

Đêm. Đom đóm chập chờn như ma trơi
Lập lòe bờ đê, đường quan, ngõ xóm
Rủ nhau chơi trò đuổi bắt đom đóm
Nhốt hoa bầu, thắp sáng đèn ông sao

Đêm. Bên ngọn đèn dầu leo lét
Trang sách học trò khi tỏ khi mờ
Cơm độn khoai, bữa no bữa đói
Vẫn sáng lòng, cháy bỏng những ước mơ

Đêm. Tay mẹ không rời chiếc quạt mo
Thức suốt canh thâu, gom từng hạt gió
Nóng bức mẹ giành, mát mẻ nhường con
Đêm nay giấc ngủ con tròn

Ôi ngày xưa ấy, mịt mùng đêm
Bạn với trăng sao, với ruộng đồng
Ta lớn khôn lên cùng năm tháng
Hồn mãi say mùi vị đất quê hương.

Kim Chung, mùa hè nóng bỏng, 2023

Lời hay ý đẹp

●*Học tập là hạt giống của kiến thức, kiến thức là hạt giống của hạnh phúc.*
Ngạn ngữ Gruzia

●*Hãy học cách trân trọng bản thân, có nghĩa là: đấu tranh cho hạnh phúc của bạn.*
Ayn Rand

●*Nếu bạn tìm kiếm sự hoàn hảo, bạn sẽ không bao giờ hài lòng với bất cứ điều gì.*
Leo Tolstoy

●*Hãy luôn là phiên bản hạng nhất của chính mình, còn hơn là phiên bản hạng hai của người khác.*
Judy Garland

đêm một chiếc mo cau

Đinh Hạ

Mảnh trăng
làng. Đêm
ấu rỉ rả của
ạo xạc. Bỗng
uồng kế bên,
ra: "Con ra
Tại tuổi già
ất chức năng
bài, chó vẫn
no cau rụng
ời đêm lành
làm ta tỉnh
ẩn ngơ, chợt

hư nhà nào
à theo quan
cau trước".
ào gió đung
ương cả vào
sai trĩu quả
ết nghĩa tình

người Việt cổ
miếng trầu
trồng tốn ít
ình yên cho
hơ đong đầy
khuâng nhớ

trò chơi đã

thành "di sản dân gian", không nguôi mong ngóng nhặt mo cau rụng. Khi lá ngả vàng, bẹ cau dần tách khỏi thân rồi một cơn gió thoảng làm rơi bịch xuống sân gạch trong sự háo hức của lũ trẻ.

Không hiểu sao, nhìn mo cau ta cứ liên tưởng, ngẫm nghĩ rằng bẹ cau, bẹ chuối, bẹ măng... cũng như tấm lòng người mẹ, một đời chỉ biết ấp ủ, nâng niu, chở che cho đến khi con cái trưởng thành để rồi một ngày úa tàn lại rụng về nguồn cội. Mà tín ngưỡng dân gian mình, chết đâu phải là hết. Cũng như mo cau rụng xuống vẫn đem đến cho người những niềm vui đầy thương nhớ.

Đó là niềm vui với trò chơi đầy ưa thích của tuổi thơ ngày ấy: trò kéo mo cau như lời bài hát "Người phu kéo mo cau" – của nhạc sĩ Vinh Sử. Hôm nào được mo cau to dày, cuống dài thì chơi thật thỏa thích. Cứ đứa ngồi đứa kéo, lần lượt thay phiên nhau lê la khắp mọi ngõ làng. Chơi chán chê cho đến khi mo cau thủng vì bị ma sát lâu hay đứa nào cũng mồ hôi nhễ nhại mới thôi.

Mo cau còn được mẹ tỉ mẩn tước lá làm chổi quét nhà, quét sân. Bẹ mo mẹ cắt ra, lấy vật nặng đè lên hoặc giắt vào liếp phên cho thẳng để làm quạt mo. Thuở làng quê chưa có điện lưới, quạt mo là vật dụng không thể thiếu trong ngày hè. Quạt mo theo tay bà ve vẩy bên cánh võng đong đưa cùng lời ru trầm trầm những buổi trưa hè. Quạt mo thức cùng bóng mẹ suốt đêm khi ta chợt thức giấc vẫn thấy mẹ lặng lẽ ngồi quạt cho con ngủ. Quạt mo đi cùng bài ca dao của thằng Bờm. Ngày ấy, ta cứ thắc mắc hỏi cha sao Bờm không lấy những vật dụng cao sang mà chỉ lấy nắm xôi? Cha mỉm cười bảo sau này lớn con sẽ hiểu. Rồi ta cũng hiểu đó là câu chuyện ngụ ngôn dân gian, cuộc mặc cả kéo dài ấy rồi cũng đến hồi thuận mua vừa bán cả hai bên. Phú ông gian xảo nhưng Bờm đâu có ngốc. Đó cũng là triết lý sống của dân quê, sống thiết thực, đừng lóa mắt trước của cải không phải của mình.

Minh họa: **Trà My**

Mo cau còn là vật dụng không thể thiếu trong gian bếp của mẹ. Đó là những hôm cha mài rìu, rựa để đi rừng đốn củi; mẹ dậy từ khi gà mới eo óc gáy, cặm cụi nấu cơm, chuẩn bị muối vừng rồi lấy mo cau gói ghém để cha mang theo. Đó là khi những ngày mùa vất vả thuở quê chưa cơ giới hóa. Đồng thì xa, xe trâu thì đi chậm, đành ở lại buổi trưa cho xong việc kịp mùa. Ta háo hức cùng người lớn chờ đến khi mặt trời đứng bóng, mọi người nghỉ tay, quây quần nơi bóng râm, giở mo cơm mang theo để ăn. Bữa cơm đồng có phải vì đói, vì vui hay lý do gì mà dẫu đạm bạc vẫn ngon vô cùng.

Đêm khuya, ra vườn bởi một mo cau rơi rồi miên man suy nghĩ, lá rụng về cội để tuần hoàn cuộc sống. Đem mo cau vào sân để lòng thương về ký ức chưa xa...

Từ thói quen đến ý thức

Hoàng Tuyết

Nắm vững luật, cộng với hình thành thói quen, nâng cao ý thức chấp hành đúng quy định khi điều khiển phương tiện là yếu tố quan trọng góp phần kéo giảm tai nạn giao thông, từng bước xây dựng văn hóa giao thông của mỗi người dân.

Nhằm giảm tải tình trạng ùn tắc giao thông và giúp một số tuyến đường trở nên thông thoáng, ngành chức năng của TP. Buôn Ma Thuột đã triển khai lắp đặt hệ thống biển báo cấm đỗ xe theo ngày chẵn, lẻ trên đường Phan Chu Trinh. Trái với những ý kiến phản ứng trái chiều về quy định này trong những ngày đầu, hiện nay hầu hết người dân và chủ phương tiện đã tuân thủ chấp hành về việc đỗ xe theo biển báo hiệu giao thông đường bộ.

Chủ xe và tài xế chấp hành quy định cấm đỗ xe theo ngày chẵn, lẻ trên đường Phan Chu Trinh, TP. Buôn Ma Thuột. *(Ảnh chụp ngày 23/8/2023). Ảnh:* **H. Tuyết**

Minh chứng cho thấy trong những ngày qua, trên tuyến đường Phan Chu Trinh, việc đỗ xe theo quy định biển báo hiệu đã dần đi vào nền nếp, phương tiện đỗ ngay ngắn ở vị trí cho phép; đối với các khu vực cấm, không còn tình trạng xe đỗ lộn xộn như trước đây. Nhờ đó, tuyến phố trở nên trật tự, thông thoáng hơn, nhận được sự đồng thuận cao của người dân.

Theo thống kê của Đội Cảnh sát giao thông – Trật tự, Công an TP. Buôn Ma Thuột, các vi phạm quy định về dừng, đỗ xe trên các tuyến phố đã giảm rõ rệt so với những ngày đầu lực lượng chức năng ra quân xử lý. Nếu như trong hai ngày đầu ra quân (ngày 8 và ngày 9/8/2023) đơn vị đã xử lý 17 trường hợp đỗ xe sai quy định, thì những ngày sau đó số trường hợp vi phạm giảm mạnh, mỗi ngày chỉ còn 1-2 trường hợp, thậm chí nhiều ngày không phát hiện trường hợp nào vi phạm. Đây là tín hiệu đáng mừng, khẳng định ý thức và thói quen tham gia giao thông đúng luật của đại đa số chủ phương tiện và tài xế đã được nâng lên rõ rệt.

Trong tham gia giao thông hằng ngày, có vô số quy định, nếu mỗi người đều hình thành được thói quen thì các hành vi vi phạm sẽ giảm rất nhiều, từ đó góp phần tích cực vào việc kéo giảm va chạm và tai nạn giao thông.

Có thể khẳng định, việc hình thành được thói quen tốt, dù là nhỏ nhất trong cuộc sống hằng ngày nói chung, khi tham gia giao thông nói riêng đều mang lại hiệu quả thiết thực. Chẳng hạn như một thói quen và gần như là phản xạ tự nhiên mà người lớn đến trẻ em đều làm khi bước lên xe ô tô đó là thắt dây an toàn, đóng chặt cửa xe. Hay khi tham gia giao thông trên đường, chấp hành đúng tín hiệu đèn giao thông, đi đúng phần đường, làn đường, bật tín hiệu nhận biết khi muốn chuyển hướng. Thậm chí, những hành động văn minh như nhường đường cho người đi bộ, dừng xe giúp đỡ khi gặp những trường hợp bị té xe, đổ hàng trên đường…

Theo đánh giá của Phó Thủ tướng Chính phủ Trần Lưu Quang trong buổi họp sơ kết về công tác bảo đảm trật tự, an toàn giao thông 3 tháng đầu năm nay, việc xử phạt vi phạm là biện pháp cứng rắn mang tính chất răn đe, vấn đề cốt lõi vẫn là người tham gia giao thông hình thành được thói quen tốt, từ đó nâng cao ý thức trong việc chấp hành các quy định của pháp luật để bảo vệ bản thân và người xung quanh, từ đó góp phần thực hiện mục tiêu kéo giảm tai nạn giao thông.

Vụ khủng bố 11/6 tại Cư Kuin là thất bại của các thế lực thù địch, phản động

Cao Nguyên Hiền Hòa

Vụ tấn công trụ sở UBND xã tại huyện Cư Kuin vào ngày 11/6 vừa qua đã được cơ quan chức năng xác định là hành vi "Khủng bố nhằm chống chính quyền nhân dân" theo Điều 113 – Bộ luật Hình sự.

Đứng ở một góc nhìn khác thì trong vụ việc này, các thế lực thù địch và bọn phản động đã thất bại bởi chúng không thể lừa phỉnh, dụ dỗ, lôi kéo được sự tham gia của người dân như các vụ gây rối diễn ra vào thời điểm các năm 2001, 2004.

Quay lại thời điểm các năm 2001, 2004, trên địa bàn các tỉnh Tây Nguyên nói chung và Đắk Lắk nói riêng đã xảy ra các vụ biểu tình, phá rối an ninh mang tính chất "bạo loạn chính trị". Các thế lực thù địch, bọn phản động đã lợi dụng sự thiếu hiểu biết một bộ phận quần chúng nhân dân người dân tộc thiểu số (DTTS) tại chỗ để tuyên truyền, kích động, dụ dỗ, lôi kéo người dân tham gia tập trung đông người, kéo về trung tâm hành chính các tỉnh Tây Nguyên để biểu tình, gây rối, tạo áp lực...

Một trong số các đối tượng khủng bố hôm 11/6 bị các cơ quan chức năng bắt giữ. *Ảnh do công an cung cấp*

Vụ việc ngày 11/6 vừa qua là hành động khủng bố, giết người man rợ chỉ cho thấy sự điên cuồng, liều lĩnh của một nhóm các đối tượng dưới sự chỉ đạo của các thế lực thù địch và bọn phản động nhằm chống phá cách mạng Việt Nam, chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc. Chúng đã không thể dụ dỗ, lừa phỉnh người dân cùng hùa vào tham gia với chúng; trái lại, hành động đó đã gây nên sự phẫn nộ, bất bình của đông đảo bà con ở các buôn làng bởi sự dã man, phi nhân tính.

Điều đó cho thấy hai vấn đề sau:

Một là, đông đảo quần chúng nhân dân các DTTS Tây Nguyên nói chung và Đắk Lắk đã nhận thức được bản chất phản động, phá hoại điên cuồng, độc ác của các thế lực thù địch và bọn phản động. Vì vậy, bọn chúng đã không thể dụ dỗ đồng bào như trước đây được nữa. Điều đó cũng cho thấy chiến lược tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho đồng bào của Đảng và Nhà nước ta đã phát huy hiệu quả rất cao, thu được thắng lợi to lớn. Đồng thời, chúng ta cũng đã khắc phục rất tốt các sơ hở, thiếu sót trong triển khai các chế độ chính sách, tăng cường chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho đồng bào. Không khó để nhận thấy rằng hiện nay, diện mạo buôn làng và đời sống của nhân dân các dân tộc Tây Nguyên đã ổn định, khấm khá và từng bước phát triển mạnh mẽ hơn rất nhiều so với những năm trước đây.

Hai là, những thủ đoạn nhằm lôi kéo số đông quần chúng người DTTS tham gia các hoạt động gây rối an ninh trật tự của các thế lực thù địch và bọn phản động đã hoàn toàn thất bại. Bởi lẽ, với bản chất lưu manh chính trị, tổ chức các hoạt động chống phá để thu lợi cá nhân, phục vụ âm mưu độc ác là bá quyền chính trị, là phá hoại cách mạng Việt Nam, bọn chúng đã bị đông đảo quần chúng nhân dân nhận ra và vạch mặt. Chính vì không lôi kéo được số đông quần chúng, mà bọn chúng đã chuyển hướng sang dụ dỗ lôi kéo những thành phần thanh niên hư hỏng, một số kẻ lười lao động, một số khác nhận thức lệch lạc, yếu kém, muốn có cuộc sống "giàu có, xa hoa" một cách nhanh chóng mà không cần phải lao động, nỗ lực phấn đấu. Những thành phần này không thể đại diện cho đông đảo đồng bào DTTS Tây Nguyên, không phải những người "bị áp bức, dồn vào đường cùng" hay bị "chính quyền cướp bóc nhà cửa đất đai" như các thế lực thù địch và bọn phản động rêu rao, xuyên tạc.

Sức khỏe
CHO MỌI NGƯỜI

Mất ngủ kéo dài

Không nên chủ quan

Một bệnh nhân đến khám và điều trị bệnh mất ngủ tại Bệnh viện Tâm thần tỉnh. *Ảnh:* **Đình Thi**

Kim Oanh – Mỹ Hạnh

Giấc ngủ điều chỉnh đồng hồ sinh học của cơ thể, giúp cho não bộ được nghỉ ngơi, loại trừ stress, tăng cường khả năng tập trung, trí nhớ và sự sáng suốt. Ngược lại, nếu mất ngủ kéo dài có thể gây ra tình trạng mệt mỏi, khó chịu, ảnh hưởng nghiêm trọng đến hiệu suất làm việc cũng như chất lượng cuộc sống, thậm chí gây ra nhiều bệnh nguy hiểm, trong đó có bệnh trầm cảm …

Theo các chuyên gia về sức khỏe, giấc ngủ được định nghĩa là trạng thái giảm hoạt động vận động. Thời gian ngủ bình thường của một người có thể thay đổi và giảm đi theo tuổi nhưng thời lượng ngủ cần thiết của người trưởng thành vẫn phải đảm bảo từ 7 - 9 giờ, một số người cần khoảng 6 giờ. Nếu ngủ dưới 5 giờ/ngày, cơ thể sẽ gặp nhiều mối đe dọa về sức khỏe. Nhiều nghiên cứu cho thấy đến 80% người bị rối loạn giấc ngủ có trạng thái tổn thương vùng não với những biểu hiện như đau đầu, giảm năng suất làm việc, suy giảm trí nhớ và lâu ngày dẫn tới suy kiệt toàn bộ cơ thể.

Chị N.T.P. (42 tuổi, ở huyện Cư Jút, tỉnh Đắk Nông) bị mất ngủ từ sau khi sinh đứa con thứ hai. Mỗi đêm chị P. chỉ ngủ được từ 2 đến 3 giờ. Vì thiếu ngủ thường xuyên nên chị bị sụt cân trầm trọng, da dẻ khô sạm, thiếu sức sống, cơ thể lúc nào cũng uể oải, ăn uống không ngon miệng. Thời gian gần đây, chị P. thường xuyên cảm thấy bực bội, hay cáu gắt và mắng chửi các con. Nhận thấy có biểu hiện bất thường, người nhà đưa chị P. đến Bệnh viện Tâm thần tỉnh Đắk Lắk để khám và bác sĩ chẩn đoán chị P. bị mắc bệnh trầm cảm.

Các bác sĩ chuyên khoa tâm thần cho biết, ai cũng có thể bị mất ngủ, tuy nhiên, những người cao tuổi, người đang mắc các bệnh lý nội khoa (ung thư, đái tháo đường, bệnh lý tim mạch, hen suyễn…), phụ nữ sau sinh, người đang gặp các yếu tố tâm lý, người làm việc ca đêm hay thay đổi múi giờ, người có lối sống thiếu khoa học… dễ bị mất ngủ hơn cả. Tình trạng mất ngủ được chia làm hai dạng: mất ngủ cấp tính và mất ngủ mạn tính. Mất ngủ cấp tính là tình trạng mất ngủ không thường xuyên, không kéo dài quá một tháng. Mất ngủ mạn tính là tình trạng mang tính chất thường xuyên, lặp đi lặp lại nhiều lần, kéo dài từ một tháng trở lên. Mất ngủ có những biểu hiện là khó ngủ vào ban đêm, thức suốt đêm, thức dậy quá sớm, cảm giác ngủ chưa đủ, ban ngày mệt mỏi buồn ngủ, khó chịu, trầm cảm hoặc lo lắng… Những người bị mất ngủ thường xuyên ảnh hưởng tới khả năng ra quyết định và thực hiện các kế hoạch đã được lập sẵn, thiếu tập trung, tăng cường bài tiết nước tiểu về đêm, suy nhược cơ bắp, cơ thể bị mệt mỏi, uể oải, luôn trong trạng thái lờ đờ, không tỉnh táo, hệ miễn dịch cũng kém hơn so với người bình thường, gia tăng các bệnh như: viêm đường ruột, hội chứng ruột kích thích, đau đầu… Ngoài ra, việc thiếu ngủ sẽ khiến người bệnh có thể bị ảo giác, chóng mặt, dễ gặp tai nạn khi tham gia giao thông; tâm trạng thất thường, khó kiểm soát cảm xúc và dễ mắc bệnh trầm cảm cũng như nhiều bệnh nghiêm trọng khác…

Bác sĩ Nguyễn Thị Duyên, Trưởng Khoa phục hồi chức năng, Bệnh viện Tâm thần tỉnh khuyến cáo, khi gặp các vấn đề về giấc ngủ, người bệnh cần đi khám tại các cơ sở y tế sớm, tùy từng cá nhân và mức độ mất ngủ mà các bác sĩ có chỉ định điều trị phù hợp. Ngoài việc dùng thuốc theo chỉ định của bác sĩ, người bị mất ngủ cần thay đổi thói quen ngủ như: hạn chế ngủ nhiều vào ban ngày, không nên ngủ trưa quá 1 giờ mỗi ngày; duy trì thói quen ngủ đúng giờ. Nếu đến giờ ngủ nhưng chưa buồn ngủ cũng nên lên giường, tắt điện và không sử dụng các thiết bị điện tử, nằm im thư giãn và nhắm mắt lại; không nên ăn quá nhiều hoặc ăn muộn vào buổi tối, tránh sử dụng các chất kích thích: trà, cà phê, rượu… vào buổi tối; tập thể dục thường xuyên vào buổi sáng và đặc biệt trước khi đi ngủ 1 giờ nên tập thể dục nhẹ khoảng 30 phút; tắm nước ấm vào chiều tối, hoặc có thể ngâm chân bằng nước ấm từ 10 - 15 phút trước khi đi ngủ 20 - 40 phút; giữ cho phòng ngủ yên tĩnh, ánh sáng vừa phải và nhiệt độ phù hợp; thay đổi dinh dưỡng, bổ sung các thực phẩm có lợi cho giấc ngủ… Việc sử dụng thuốc để chữa chứng mất ngủ phải được quyết định và theo dõi từ bác sĩ để tránh trường hợp lạm dụng thuốc, gây lệ thuộc thuốc, phản tác dụng…

Hút thuốc lá làm tăng nguy cơ vô sinh ở nữ giới

Kim Oanh - Đình Thi

Theo thống kê của Bộ Y tế, mỗi năm có khoảng 1 triệu cặp vợ chồng vô sinh, hiếm muộn, tỷ lệ khoảng 7,7%, trong đó ở độ tuổi dưới 30 chiếm 50%. Đặc biệt, tỷ lệ vô sinh thứ phát (tức là vô sinh sau một lần sinh nở) đang tăng từ 15 - 20% sau mỗi năm và chiếm hơn 50% số cặp vợ chồng vô sinh. Tỷ lệ vô sinh do nam giới là 40%, do nữ giới 40%, 10% do cả hai vợ chồng và 10% không rõ nguyên nhân. Cùng với béo phì, nghiện rượu, các thuốc gây nghiện, khối u tinh hoàn... thì thuốc lá là yếu tố nguy cơ hàng đầu gây ra vô sinh.

Thuốc lá chứa hơn 7.000 hóa chất độc hại và 70 chất gây ung thư. Khói thuốc lá là một trong những nguyên nhân gây nên các bệnh phổ biến như ung thư dương vật ở nam giới, ung thư âm hộ, ung thư tử cung ở nữ giới và đặc biệt người hút thuốc lá có nguy cơ bị vô sinh cao hơn so với người bình thường. Theo các nghiên cứu khoa học, khi hút thuốc, buồng trứng của phụ nữ bị tổn thương, nội tiết tố suy giảm, trong đó có số lượng estrogen bị thay đổi làm cản trở sự rụng trứng và làm rối loạn chu kỳ kinh nguyệt, làm giảm khả năng thụ thai.

Báo cáo thực hành về sản khoa tại khoa Sản (Bệnh viện Đa khoa Thiện Hạnh) cho thấy những năm gần đây tỷ lệ hiếm muộn ngày một tăng, năm 2021 chiếm 10% nhưng đến năm 2022 con số này tăng lên 20%. Tỷ lệ thụ thai giảm đến 40% ở những phụ nữ hút thuốc lá so với phụ nữ không hút thuốc, số lượng điếu thuốc người đó hút càng tăng thì khả năng thụ thai càng giảm. Độ tuổi sinh sản của phụ nữ không hút thuốc lá dài hơn so với phụ nữ hút thuốc. Bác sĩ CKII Nguyễn Quang Hùng, Trưởng khoa Phụ sản (Bệnh viện Đa khoa Thiện Hạnh) cho biết: "Những phụ nữ hút thuốc lá trực tiếp hay thụ động thì tần suất mang thai ngoài tử cung cao gấp 2,2 - 4 lần và nguy cơ sẩy thai cao gấp 1,5 - 3,2 so với người không hút. Những thai phụ hút một bao thuốc lá/ngày thì tỷ lệ đẻ non cao hơn 20% so với phụ nữ không hút thuốc. Đồng thời, việc điều trị vô sinh đối với những phụ nữ hút thuốc có tỷ lệ thành công thấp hơn. Thụ tinh trong ống nghiệm và quá trình giao tử vận chuyển trong vòi trứng ở những bệnh nhân hút thuốc tỷ lệ ít hơn và hay bị sẩy thai hơn". Đặc biệt, đối với bé gái đang tuổi dậy thì, hút thuốc hay hút thuốc thụ động cũng có thể dẫn đến nhiều căn bệnh phụ khoa như: rối loạn kinh nguyệt, rối loạn chức năng ống Fallop, ung thư tử cung, ung thư vú…

Hút thuốc tác động lên cơ quan sinh sản của phụ nữ, hậu quả nghiêm trọng thường xuất hiện ở thời kỳ mãn kinh và gây mãn kinh sớm bởi thuốc lá làm giảm nồng độ estrogen trong cơ thể người phụ nữ. Đối với phụ nữ thì estrogen được xem như là hộ vệ, bảo vệ phụ nữ không mắc các bệnh về tim mạch, loãng xương.

Chính vì những tác hại của thuốc lá đối với sức khỏe phụ nữ và khả năng sinh sản, mọi người cần phải bảo vệ mình trước những ảnh hưởng xấu của thuốc lá, hãy nói không với thuốc lá và xây dựng môi trường không khói thuốc. Bác sĩ Nguyễn Quang Hùng khuyến khích: Phụ nữ hãy xây tổ ấm của mình không khói thuốc lá, hãy lên tiếng để mình và trẻ em được sống trong môi trường không khói thuốc, đồng thời kêu gọi toàn xã hội "Hãy vì sức khỏe của mỗi chúng ta, vì tương lai của thế hệ trẻ, nói không với khói thuốc hoặc từ bỏ thuốc lá nếu bạn đang sử dụng".

Bác sĩ tư vấn phụ nữ cần tránh xa thuốc lá để bảo vệ sức khỏe sinh sản. *Ảnh:* **Oanh Thi**

Làng võ karate hội ngộ

Đăng Triều

Tại giải này, chủ nhà Đắk Lắk đoạt 4 Huy chương Vàng, 3 Huy chương Bạc và 3 Huy chương Đồng, xếp thứ 8/55 đoàn dự giải. Các võ sĩ đoạt Huy chương Vàng cho Đắk Lắk là Nguyễn Minh Vũ (hạng cân 58 kg, lứa tuổi 15 - 17), Trương Nho Thức (hạng cân 66 kg, lứa tuổi 15 - 17), Trần Đăng Long (hạng cân 44 kg, lứa tuổi 12 - 14), Nguyễn Thị Thảo (hạng cân 47 kg, lứa tuổi 15 - 17).

Võ sĩ thi đấu nội dung kumite. *Ảnh:* Đ. Triều

Hơn 1.000 võ sĩ đến từ 61 câu lạc bộ (CLB) của 44 tỉnh thành, ngành trên toàn quốc đã hội ngộ tại TP. Buôn Ma Thuột, tranh tài tại Giải Vô địch các câu lạc bộ karate quốc gia 2023 từ 16 đến 22/8.

Với tính chất quan trọng của giải đấu là nhằm đánh giá phong trào tập luyện karate tại các CLB trên toàn quốc, qua đó phát hiện và tuyển chọn vận động viên, chuẩn bị lực lượng kế cận cho SEA Games, Asiad và Olympic nên tất cả các CLB, các đội tuyển trực thuộc trung tâm huấn luyện và thi đấu thể dục thể thao các địa phương đều tuyển chọn lực lượng ưu tú nhất để tham gia tranh tài. Những lò đào tạo, sản sinh ra các võ sĩ tên tuổi, cung cấp vận động viên cho đội tuyển karate quốc gia, như Quân đội, TP. Hồ Chí Minh, Đồng Tháp, Hà Nội đều góp mặt ở tất cả các nội dung, với tham vọng giành vị trí cao nhất.

Đoàn Đồng Tháp đến với ngày hội tranh tài gồm 31 vận động viên. Tại giải này năm 2022, Đồng Tháp đoạt 5 Huy chương Vàng (HCV), 5 Huy chương Bạc và 10 Huy chương Đồng. Nhà đương kim vô địch hạng cân hạng cân 48 kg, lứa tuổi 12 - 14 Nguyễn Nhật Thông hạ quyết tâm: "Chúng em được chuẩn bị một cách tốt nhất cho giải, mục tiêu là phải tăng thêm HCV, dẫu biết đây là nhiệm vụ không hề dễ dàng vì các đoàn khác đều có võ sĩ mạnh. Chúng em sẽ thi đấu hết mình, hoàn thành chỉ tiêu mà ban huấn luyện đưa ra". Đồng Tháp đã tham gia nội dung thế mạnh của mình là kata cá nhân, lứa tuổi 10 - 11 với sự hiện diện của võ sĩ nhí Bùi Minh Nhật, Võ Chí Hào và kata đồng đội nam (các võ sĩ Bùi Chí Công, Bùi Huy Quyền, Võ Chí Hào, lứa tuổi 12 - 14) cùng với một số hạng cân ở nội dung đối kháng, hạng cân 56 kg nam nữ (Nguyễn Thị Quỳnh Hương, Dương Văn Luôn) lứa tuổi 12 - 14. Chính vì vậy không có gì bất ngờ khi ở các nội dung này, Đồng Tháp đoạt 5 HCV. Đội tuyển của xứ sở sen hồng còn gây ấn tượng mạnh hơn nữa, khi tiếp tục đoạt thêm 4 tấm HCV ở các nội dung khác để khép lại một giải đấu thành công với vị trí thứ nhất toàn đoàn, soán ngôi của đoàn Hà Tĩnh đã đoạt được năm 2022.

Sự cạnh tranh các vị trí tiếp theo trên bảng tổng sắp huy chương giữa các đoàn Quân đội và TP. Hồ Chí Minh diễn ra cực kỳ căng thẳng. Đoàn Quân đội với 37 võ sĩ tham dự và những tay đấm khoác áo lính tiếp tục khẳng định "thương hiệu" với việc đoạt 8 HCV, chỉ chịu thua sít sao đoàn Đồng Tháp. Một chút nuối tiếc cho đoàn Quân đội, bởi họ có thể làm tốt hơn nữa, khi có đến 7 võ sĩ khác cũng góp mặt ở trận đấu cuối cùng của các nội dung, song để thất bại trước đối phương. Tuy vậy, đoàn Quân đội cũng không quá thất vọng, bởi so với mùa giải trước thì họ đã tăng lên 1 HCV và 3 Huy chương Đồng cũng như đã bảo vệ thành công vị trí thứ hai toàn đoàn.

Đội tuyển đến từ TP. Hồ Chí Minh với khát khao, quyết tâm cao đã đưa một lực lượng hùng hậu nhất tham gia tranh tài (51 võ sĩ), chỉ xếp sau Hà Nội (63 võ sĩ). Song cũng như mùa giải trước, họ chỉ cán đích với 7 HCV, tiếp tục giữ vị trí thứ ba toàn đoàn. Tuy nhiên, các ý kiến chuyên môn đều nhận định, với việc trình làng một lứa võ sĩ trẻ tiềm năng, chỉ từ 10 - 11 tuổi như: Võ Thành Lộc, Lê Thành Danh, Tô Lê Phú Thịnh, Hoàng Lê Minh Phú (HCV kata đồng đội nam), Trần Hoàng Bảo Trân, Trần Mi Khánh, Dương Kim Ngân, Trần Thị Thảo Vy (HCV kata đồng đội nữ)… tương lai ở những mùa giải sắp đến, TP. Hồ Chí Minh sẽ thống trị ở nhiều nội dung thi đấu.

Đừng quên có một đội tuyển U23 khác

Phong Uyên

Trong khi đội tuyển U23 Việt Nam đang đá Giải U23 Đông Nam Á thì tuần qua, đội tuyển U23 quốc gia của Huấn luyện viên (HLV) Troussier cũng đã tập trung chuẩn bị cho Vòng loại U23 châu Á năm 2024. Hai đội tuyển U23 có sự khác biệt gì?

HLV Philippe Troussier trao cơ hội cho rất nhiều gương mặt mới trong đợt tập trung, tập huấn của U23 Việt Nam chuẩn bị cho Vòng loại U23 châu Á 2024. *Ảnh:* P. Uyên

Hai đội tuyển U23 là cần thiết

Trước SEA Games 31 năm 2022, chúng ta cũng có hai đội tuyển U23 quốc gia. Đội U23 A tập trung tinh hoa chuẩn bị cho sứ mạng bảo vệ tấm Huy chương Vàng SEA Games tổ chức tại Việt Nam, do HLV Park Hang-seo nắm. Đội U23 B tham dự Giải vô địch U23 Đông Nam Á dưới sự dẫn dắt của HLV Đinh Thế Nam. Thật bất ngờ, trong bối cảnh hết sức khó khăn vì nhiều cầu thủ nhiễm COVID-19, đội hình U23 B đã xuất sắc giành cúp vô địch lần đầu tiên cho bóng đá Việt Nam ở Giải U23 Đông Nam Á. Chiến thắng ấy đã truyền cảm hứng mạnh mẽ cho đội hình U23 A. Sau giải đó, có đến 9 học trò của HLV Đinh Thế Nam được tập trung vào đội hình U23 A, 4 gương mặt có tên chính thức dự SEA Games 31.

Rõ ràng, việc chia ra hai đội tuyển U23 đã giải được nhiều bài toán. Đầu tiên, tạo điều kiện để nhiều tài năng trẻ (từ 17 - 22 tuổi) không bị bỏ sót, được cọ xát để tích lũy kinh nghiệm. Từ đó, phân chia các giải đấu vừa tầm, hướng đến đào tạo nên một lứa cầu thủ "tinh hoa" phục vụ mục tiêu trọng điểm, lâu dài. Đặc biệt lần này, Liên đoàn Bóng đá Việt Nam đã kiên định vạch rõ phần việc của HLV Troussier và Hoàng Anh Tuấn, tin tưởng HLV nội, yêu cầu hai bên phải có sự tương hỗ, tôn trọng nhau vì việc chung.

U23 "2 trong 1"

Cụ thể, đội tuyển U23 A vừa tập trung trở lại để chuẩn bị cho vòng loại U23 châu Á 2024. HLV Philippe Troussier đã trao cơ hội cho rất nhiều gương mặt mới, từ đó tiến hành rà soát, đánh giá và tuyển chọn lực lượng tốt nhất cho đội hình U23 Việt Nam tham dự giải. Có thể thấy trong danh sách 22 cầu thủ được triệu tập ở giai đoạn đầu tập luyện, đại đa số là những gương mặt mới lần đầu tiên được khoác áo U23 Việt Nam. HLV Philippe Troussier đã mở rộng tối đa cơ hội cho tất cả các cầu thủ mà ông đánh giá có tiềm năng. Họ đều là những gương mặt còn rất trẻ và chủ yếu đang thi đấu cho các câu lạc bộ tại giải hạng Nhất và hạng Nhì quốc gia. Trong danh sách cũng có cả những học trò cũ của HLV Troussier ở SEA Games 32 như Hồ Văn Cường, Lê Quốc Nhật Nam, Võ Minh Trọng hay cả một số cầu thủ không được HLV Hoàng Anh Tuấn đưa vào danh sách tham dự giải U23 Đông Nam Á năm 2023 đang diễn ra tại Thái Lan như Lê Văn Hà, Nguyễn Công Phương hay Vũ Minh Hiếu.

Lực lượng của U23 Việt Nam sẽ có sự biến động sau khi V.League kết thúc và đội tuyển U23 Việt Nam do HLV Hoàng Anh Tuấn dẫn dắt hoàn thành thi đấu tại Giải vô địch U23 Đông Nam Á 2023 tại Thái Lan trở về. Khi đó, những cầu thủ tốt nhất của U23 Việt Nam của HLV Hoàng Anh Tuấn sẽ được bổ sung cho đội hình tham dự Vòng loại U23 châu Á 2024. Theo kế hoạch, Bảng C vòng loại Giải U23 châu Á năm 2024 do Việt Nam đăng cai tổ chức sẽ diễn ra từ ngày 6 - 12/9 tại sân vận động Việt Trì (Phú Thọ) với sự tham gia của 4 đội bóng: U23 Singapore, U23 Guam, U23 Yemen và chủ nhà U23 Việt Nam.

Sau giải đấu này, một lần nữa, những cầu thủ giỏi nhất lại được bổ sung vào đội tuyển Olympic của HLV Hoàng Anh Tuấn tham dự ASIAD 19 tại Hàng Châu. Như vậy, có thể coi hai đội tuyển U23 hiện nay là "2 trong 1", đang gánh vác trên vai nhiều sứ mệnh quan trọng của bóng đá Việt Nam trong tương lai.

Đắk Lắk Cuối tuần | 11
Số: 30 (7324) ngày 27/8/2023

Công nghệ AI buộc con người không ngừng suy nghĩ

Trong diễn biến phát triển nhanh chóng của công nghệ số hiện nay, vấn đề trí tuệ nhân tạo (AI) đã trở thành điểm nóng, khi ngày càng nhiều ứng dụng kiểm soát xã hội, môi trường... cho thấy hiệu quả gia tăng bằng công nghệ AI. Điều này buộc cộng đồng phải nhìn nhận lại thực tế "cạnh tranh" khốc liệt mà những chỉ số thông minh của AI đặt ra với trí tuệ của đông đảo người làm việc hiện nay.

Thụy Bất Nhi

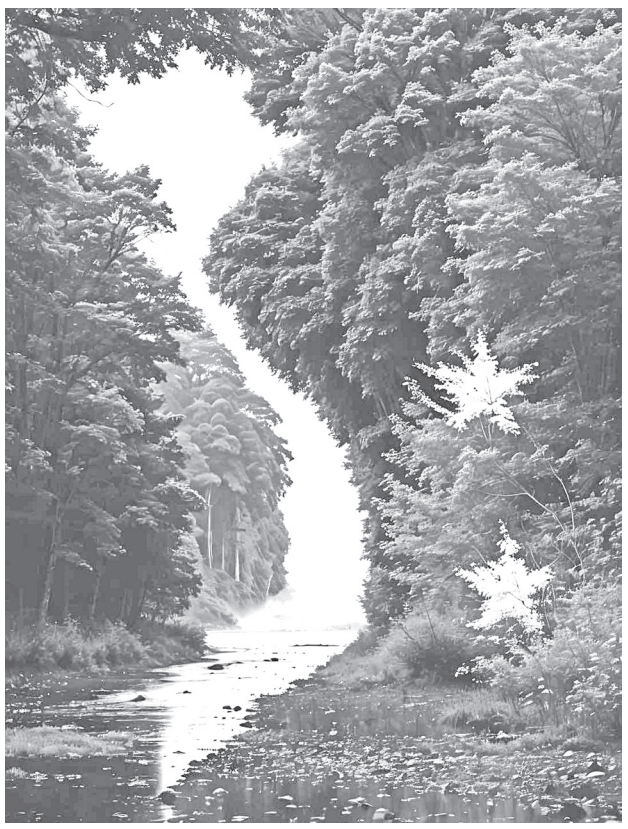
Không ít nhà nghiên cứu cảnh báo, nếu mỗi người trong số chúng ta không chịu thay đổi tư duy và nỗ lực sáng tạo hơn, sẽ đến một ngày chúng ta phải "khuất phục" trước AI. Mà như vậy, quan niệm trí tuệ của robot không vượt qua được trí tuệ những ông bà chủ sẽ không thể đứng vững được nữa.

AI đã lấn sân và hiện hữu?

Sự kiện mới đây nhất làm cả thế giới e dè, là các cơ quan khí tượng Trung Quốc vừa thông tin đã sử dụng phần mềm AI vào dự báo thời tiết với tốc độ dự đoán nhanh hơn một vạn lần và độ chính xác tăng lên so với các phương pháp truyền thống. Hệ thống này có tên Pangu-Weather, chỉ mất 1,4 giây để hoàn thành dự báo thời tiết toàn cầu trong 24 giờ, bao gồm độ ẩm, tốc độ gió, nhiệt độ, áp suất mực nước biển và nhiều yếu tố khác. Trong ví dụ cụ thể, đối với siêu bão Mawar vào tháng 5/2023, Pangu-Weather đã dự đoán chính xác đường đi của cơn bão này từ trước đó năm ngày.

Ở một góc độ khác, nhiều người dùng mạng xã hội tại Việt Nam mới đây chia sẻ hình ảnh do AI tạo nên về những phong cảnh, con người qua đường nét hội họa nhưng rất sắc sảo và độc đáo. Không ít họa sĩ thừa nhận, những bức tranh do AI tạo ra ấy có độ sinh động và phối màu chuẩn xác đến mức tinh tế, có lẽ theo góc nhìn của một máy ảnh công nghệ hơn là một nét cọ bình thường. Cho nên, ngắm những bức tranh của AI, nhiều người thậm chí còn có cảm xúc liên tưởng mạnh mẽ hơn với chính những tác phẩm nguyên bản…

Những thông tin này cho thấy, trong cuộc sống hôm nay, mỗi ngày qua, công nghệ trí tuệ nhân tạo lại tiến thêm một bước, và đi đến những mức độ hoàn hảo khiến chính con người phải thán phục. Những giải pháp, cách thức AI đem lại thực sự làm tăng hiệu quả hành động hơn nhiều lần, và câu hỏi nghi vấn liệu sẽ có một ngày chính AI làm đào thải nhiều người trong công việc vốn có, sẽ không là giả định nữa. Thậm chí theo một số người phân tích, trước đây người ta quen chấp nhận sự hiện diện những phép toán từ siêu máy tính công nghệ, vì tốc độ và dữ liệu tích hợp quá lớn, vượt qua năng lực mỗi cá nhân con người; còn nay,

Một bức tranh do AI tạo ra. *Ảnh:* **Internet**

hiện hữu của AI lấn cả vào sáng tạo nghệ thuật, mỹ thuật, âm nhạc và văn chương. Có những tác giả trẻ vốn tự tin vào năng lực sáng tạo của mình, phải giật mình khi nhận ra, trong một câu văn do AI viết, độ chính xác về từ dùng, bối cảnh thể hiện còn tốt hơn chính họ nhiều.

Con người cần tăng sức cạnh tranh hơn

Với thực tế đáng suy ngẫm như vậy, các nhà tư vấn xã hội cho rằng, đã đến lúc chúng ta nên xem lại thái độ của mình. Nhất là giới trẻ, trong vòng 20 năm lại đây, từ khi Internet lan tỏa cùng các ứng dụng số hóa ngày một thông minh hơn, nhiều bạn trẻ đã quen "suy nghĩ" bằng thông tin mạng. Với bất cứ câu hỏi nào, dữ liệu nào, các bạn trẻ cũng quen gõ tra cứu bằng các công cụ trực tuyến để giải quyết. Tất cả khiến các bạn trẻ "lười" suy nghĩ hơn, thậm chí việc nhớ một bài thơ cũng trở nên khó khăn. Đây là thực tế lệ thuộc rất lớn của đời sống người tiêu dùng vào công nghệ số hóa, cũng là lý do khiến nguy cơ đe dọa AI ngày càng chiếm lĩnh hoạt động đời sống con người.

Họa sĩ Đặng Mậu Tựu (Huế), một người hơn nửa đời hoạt động sôi nổi về sáng tạo mỹ thuật nhìn nhận, tốc độ phát triển của đời sống công nghệ thật đáng kinh ngạc, và ngay với những người đam mê sáng tạo như ông cũng tự nhiên thấy lạc hậu. Hiện tại, họa sĩ này đang lên kế hoạch "số hóa" những tác phẩm của mình, để giới thiệu rộng rãi với người sưu tập tranh hơn, và theo đó câu chuyện tìm kiếm một công cụ AI quảng bá tốt cho các bức tranh của ông phải đặt ra. Đồng thời, ông nhận thấy những gam màu quen thuộc của mình rất nhanh bị những bức tranh AI "chiếm hữu", và để nâng tầm thưởng thức của công chúng, ông cần đổi mới nét cọ. "Nghĩa là để thích ứng thời đại số hóa, mỗi người phải tự lo cạnh tranh với chính năng lực của mình, trước khi năng lực ấy bị trí tuệ nhân tạo học được và chiếm đoạt" - họa sĩ Đặng Mậu Tựu chia sẻ.

Suy nghĩ này không phải cá biệt, và với những người làm về chuyên môn khoa học, thách thức sự thay đổi sáng tạo, cập nhật đổi mới năng lực càng gay gắt hơn. Ngay với giới truyền thông báo chí, câu chuyện những đài truyền hình tại Ấn Độ đã thay người dẫn chương trình truyền thống bằng "nhân vật AI" lôi cuốn hơn đang cảnh tỉnh số đông phải mau chóng chuyển đổi. Vấn đề ở chỗ, nếu cách đây một năm, thế giới mạng xã hội còn dè dặt nhận xét về công nghệ ChatGPT, thì hôm nay, sự hiện diện của các nhân vật AI thông minh, linh hoạt đã tràn đầy trong các lĩnh vực xã hội. Có thể chỉ trong một thời gian ngắn, bộ phận lễ tân tại các văn phòng kinh doanh, môi giới, khách sạn nhà hàng… sẽ được thay thế bằng những màn hình với nhân vật AI tươi trẻ, nhiệt tình và ứng phó cực kỳ khôn ngoan. Tiếp đó sẽ là những nhân vật kinh doanh trực tuyến với trí tuệ không ngừng được bổ sung, đảm bảo đánh bay quan niệm "người máy" trong mắt số đông người tiêu dùng...

Nghĩa là nếu con người không nhanh chóng thay đổi sức sáng tạo, công nghệ AI sẽ càng ngày càng chiếm lĩnh cuộc sống và đó là một nguy cơ lớn, buộc mỗi người phải biết nhìn lại chính mình, để không bị lạc hậu!

Vui cười

Thời gian chầm chậm trôi

Một nam sinh nói với bạn:

- Ôi! Lần đầu tiên tớ nhìn thấy được thời gian đang chầm chậm trôi đi…

- Sao cậu thấy được?

- Thì cái đồng hồ xịn của cậu đang bị nước cuốn đi kìa!

Hỏi đúng một câu

Một cậu khoe:

- Mỗi lần tớ lên trả bài là thầy chỉ hỏi có một câu rồi cho về!

- Sướng thế! Câu gì?

- "Đây là lần thứ mấy không thuộc bài rồi?".

Nỗi lo của ông chồng

Hai vợ chồng nọ có một cửa hàng bán thực phẩm. Một hôm, chồng đi chơi về, hỏi:

- Này em, khúc giò thiu đâu rồi?

- Nhà đối diện mua rồi.

- Thế cân xúc xích bị chuột gặm?

- Nhà ấy cũng mua rồi.

- Còn hộp sữa cũ từ năm ngoái đã quá hạn?

- Nhà ấy cũng vét nốt rồi.

Chồng lấy hai tay ôm đầu:

- Chết rồi! Anh vừa ăn cơm nhà ấy!

Đặng Đức *(st)*

Nguy hiểm với ai?

Một người hỏi bạn:

- Nghe nói trong trận bóng đá vừa rồi, cậu là tiền đạo có những cú sút hết sức nguy hiểm…?

- Làm gì có, cậu quá khen…

- Không có thì sao nhiều cổ động viên đội bạn ở phía sau khung thành bị thương thế nhỉ?

Bán lại nhẫn!

Hai anh bạn tâm sự:

- Cuộc tình của cậu đến lúc trở thành đám cưới chưa?

- Cô ấy chạy theo người khác, từ hôn và trả nhẫn lại cho tớ. Bây giờ tớ đang đi tìm xem anh ta ở đâu?

- Để làm gì kia chứ? Cậu có đánh hắn cũng chẳng thể thay đổi được gì đâu…

- Không, tớ chỉ muốn bán lại chiếc nhẫn!

Gia Long *(st)*

Tranh của **Đức Văn**

Đấu ấn tình nguyện hè

Là điểm hẹn của tuổi trẻ mỗi mùa hè về, Chiến dịch Thanh niên tình nguyện (TNTN) hè năm 2023 đã ghi dấu ấn bằng những công trình, phần việc thiết thực, ý nghĩa, tạo sự lan tỏa rộng rãi, đậm nét của màu áo xanh thanh niên chung sức xây dựng quê hương giàu đẹp, văn minh.

Vân Anh *(thực hiện)*

Trong Chiến dịch TNTN Mùa hè xanh 2023, lực lượng thanh niên tình nguyện đã mở 28 lớp ôn tập hè cho trên 700 học sinh.

Chương trình Tiếp sức mùa thi 2023, toàn tỉnh có 34 đội tình nguyện với hơn 1.000 tình nguyện viên duy trì tốt mô hình "Một đội hình - Nhiều nhiệm vụ", trở thành người bạn đồng hành cùng các sĩ tử.

Tại Ngày cao điểm Chiến sĩ tình nguyện vì đô thị văn minh và hỗ trợ người dân thực hiện dịch vụ công trực tuyến, giải quyết thủ tục hành chính (11/8), các tổ chức cơ sở Đoàn đã đồng loạt ra quân tư vấn, hỗ trợ thủ tục hành chính cho đoàn viên, thanh niên và nhân dân, hướng dẫn người dân thực hiện dịch vụ công trực tuyến và thanh toán điện tử.

Hướng về thiếu nhi trong mùa hè 2023, các cấp bộ Đoàn, Đội đã triển khai các chương trình, hoạt động tạo sân chơi bổ ích, chăm lo, hỗ trợ cho thiếu nhi có hoàn cảnh khó khăn.

Chiến dịch tình nguyện "Hành quân xanh" với sự tham gia của tuổi trẻ khối lực lượng vũ trang cũng đã phát huy sức trẻ, tinh thần nhiệt huyết, thực hiện các công trình, phần việc quan trọng, góp phần vào phát triển kinh tế - xã hội địa phương.

Công trình "Đường cờ thanh niên" do Đoàn cơ sở Cục Thuế tỉnh thực hiện tại xã Ea R'bin, huyện Lắk.

●Tổng Biên tập: ĐINH XUÂN TOẢN ●Phó Tổng Biên tập: LÊ QUANG ÁNH - LÊ MINH THƯỢC - ĐÀM THỊ THUẦN ●Giấy phép xuất bản số 31/GP-BTTTT ngày 21/01/2022 của Bộ TT-TT ● ISSN 8868
● In tại Công ty TNHH Một thành viên in Đắk Lắk ● Số lượng in 5000 tờ ● Khuôn khổ 29x42cm ● 12 trang ●Giá 8.000 đồng